

**Общинска стратегия за развитие на социалните
услуги в община Чепеларе
(2011 – 2015)**

Използвани съкращения (абривиатури)

АЗ	Агенция по заетостта към МТСП
АСП	Агенция за социално подпомагане
АХУ	Агенция за хора с увреждания
ГРАО	Гражданска регистрация и административно обслужване
ДАЗД	Държавната агенция за закрила на детето
ДБТ	Дирекция Бюро по труда
ДДД	Делегитана държавна дейност
ДДЛРГ	Дом за деца лишени от родителски грижи
ДДМУИ	Дом за деца и младежи с умствена изостаналост
ДДУИ	Дом за деца с умствена изостаналост
ДМСГД	Дом за медико-социални грижи за деца
ДП	Домашен помощник
ДРСЗ	Дирекция “Регионална служба по заетостта”
ДСП	Дирекция „Социално подпомагане”
ДЦДМУ	Дневен център за деца и младежи с увреждания
ДЦДМУИ	Дневен център за деца и младежи с умствена изостаналост
ДЦДУ	Дневен център за деца с увреждания
ЕКПО	Екип за комплексно педагогическо оценяване към РИО на МОМН
ЗЖ	Защитено жилище
ЗМБ	Звено “Майка и бебе”
ЗМО	Звено за мониторинг и оценка
КСУ	Комплекс за социални услуги
ЛА	Личен асистент
МБАЛ	Многопрофилна болница за амбулаторно лечение
МД	Местна дейност
МЗ	Министерство на здравеопазването
МКБППМН	Местна комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни
МОМН	Министерство на образованието, младежта и науката
МТСП	Министерството на труда и социалната политика
МФ	Министерството на финансите
НЖ	Наблюдавано жилище
НПО	Неправителствена организация
НП ”ОСПОЗ”	Национална програма „От социално подпомагане към осигуряване на заетост”
ОЗД	Отдел “Закрила на детето”
ОПРЧР	Оперативна програма за развитие на човешките ресурси
Отдел “СЗ”	Отдел “Социална закрила”
ПРООН	Програма за развитие на организацията на Обединените нации
РДСП	Регионална дирекция за социално подпомагане
РЗОК	Регионална здравно-осигурителна каса
РИО на МОМН	Регионален инспекторат по образование към Министерството на образованието, младежта и науката
РИОКОЗ	Районна инспекция по опазване и контрол върху общественото здраве
РПУ	Районно полицейско управление
РЦЗ	Регионален център по здравеопазване
РЦПИОВДУСОП	Ресурсен център за подпомагане на интегрираното обучение и възпитание на деца и ученици със специални образователни потребности
СА	Социален асистент
СИ	Специализирана институция
СОП	Специални образователни потребности
СУ	Социална услуга
ТЗ	Техническо звено за деинституционализация към УНИЦЕФ и АСП
ЦНСТ	Център за настаняване от семеен тип
ЦОП	Център за обществена подкрепа
ЦРДУ	Център за работа с деца на улицата
ОблССУ	Областна стратегия за социални услуги
ОбщССУ	Общинска стратегия за социални услуги
ОДК	Общински детски комплекс
ЦСРИ	Център за социална рехабилитация и интеграция

Резюме

Общинската стратегия за развитие на социалните услуги в община Чепеларе (2011 – 2015г.) е разработена като секторна политика на Община Чепеларе и се предлага за приемане от Общински съвет - Чепеларе. Тя е създадена в процес на партньорство между заинтересованите страни в общината (общинска администрация, ДСП – Смолян, социални услуги, НПО и други) с общата координация на Общинска администрация Чепеларе и ДСП – Смолян.

В Стратегията са описани подробно мерките, дейностите и индикаторите за постигане на общите и конкретни цели, системата за мониторинг и оценка, отговорностите и ролите на Общината и институциите на общинско ниво, на доставчиците на услуги и другите заинтересовани страни, необходимите ресурси – човешки и финансови, план за действие с времева рамка за изпълнение на Стратегията.

Постигането на набелязаните дългосрочни и конкретни цели в рамките на следващите пет години ще създаде условия за устойчиво подобряване на качеството на живота и жизнения стандарт на рисковите групи и общностите в неравностойно положение.

Общинската стратегия за социални услуги ще се изпълнява на общинско ниво с общи усилия на всички заинтересовани страни в съответствие с техните компетенции, идентифицираните потребности на групите в риск и планираните дейности за посрещането им. Общинският съвет и общинската администрация отговарят за цялостно изпълнение на Стратегията, като за целта се изготвя годишен план за развитие на социалните услуги.

Ангажиментите на участниците в изпълнението на Стратегията, са описани и кореспондират с обхвата на техните компетенции.

Отделно са описани източниците и размера на финансиране на Стратегията. При определяне източниците на финансиране се дава приоритет на делегираните от държавата средства за дейности в тази област, средства от структурните Европейски фондове и средства от собствени приходи в общинския бюджет.

Общинската стратегия ще даде възможност за провеждане на социална политика на територията на община Чепеларе, в съответстви с националните и европейски приоритети в сферата на социалните услуги.

Раздел А: Контекст и оценка на нуждите

1. Контекст

1.1. Предистория: как е създадена стратегията

С промените в Закона за социално подпомагане (ЗСП) и в Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане (ППЗСП), приети през 2010 г. стартира процес на дългосрочно стратегическо планиране на областно ниво, като ОбщССУ е разработена в изпълнение на ОблССУ. Във връзка с прилагането на новия подход за планиране в тези нормативни актове са регламентирани задълженията на общинския съвет за организиране на разработването на стратегия за развитието на социалните услуги на общинско ниво. С промените в нормативната уредба се регламентират и координиращите функции на АСП и нейните териториални структури в планирането и развитието на социалните услуги.

Общинската стратегия за развитие на социални услуги (2011-2015 г.) е резултат от работата и партньорството между заинтересованите страни в общината (общинска

администрация, ДСП – Смолян, социални услуги, НПО и други) с общата координация на Общинска администрация - Чепеларе и ДСП – Смолян.

При разработването на стратегията са следвани следните **принципи и подходи на планиране**:

Дефиниране на нуждите от клиента и планиране на услугите в съответствие с идентифицираните потребности;

Партньорство и планиране с участие, което осигурява приноса и взаимодействието между всички заинтересовани страни – местни, регионални и държавни институции, ведомства и организации;

Изпълнимост и приложимост на планираните социални услуги и мерки;

Гъвкавост при определянето на съдържанието на планираните услуги и мерки;

Финансова и социална ефективност;

Равни възможности за достъп.

Процесът на същинското планиране стартира със събиране на информация и анализ на ресурсите и рисковите групи в община Чепеларе. Изготвен беше Анализ на ситуацията и оценка на потребностите в община Чепеларе, който беше приет с Решение на ОбС-Чепеларе през м. юни 2010 год. Изводите на този Анализ послужиха като база при разработване на ОблССУ.

Областният съвет за развитие прие ОблССУ в Област Смолян през м. октомври 2010 г. В изпълнение на ОблССУ започна процес за разработване на ОбщССУ в община Чепеларе.

1.2. Обхват и фокус на стратегията

Новата Общинска стратегия е разработена в съответствие с националните приоритети в развитието на социалните услуги, и преди всичко е насочена към деинституционализация на грижите за деца и възрастни, приоритетно развиване на услуги в общността и намаляване на резидентната грижа, социално включване, продължаване на процеса на децентрализация на услугите.

Стратегията задава както рамката, така и параметрите на социалните услуги и хоризонтални мерки за социално включване.

Времеви обхват:

В съответствие с ППЗСП, ОбщССУ е с **обхват от 5 години – от 2011 до 2015 година** включително, което предполага последователност и дългосрочност на интервенцията за реализацията на избраните стратегически приоритети и общи цели. До месец април през съответната година Община Чепеларе разработва и приема годишен **План за действие**.

Териториален обхват:

Стратегията се изпълнява на територията на община Чепеларе, като включва всички населени места.

Със създаването на Общинската стратегия се цели да се преодолее неравномерността в развитието и достъпа до социални услуги. Социалните услуги играят жизнено важна роля както за процеса на превенция, така и за процеса на социалното включване. Застаряването на населението, промените в състава на домакинствата и нарасналото участие на жените на пазара на труда са предпоставка за повишено предлагане на широкообхватни услуги и грижа за непрекъснато повишаване на тяхното качество. Нуждата от тези социални услуги е нараснала, поради продължаващата икономическа криза. Като инструмент за разрешаване на различни неблагоприятни ситуации, социалните услуги трябва да бъдат разнообразни и индивидуализирани, планирани и предоставени посредством интегриран подход.

По отношение на **териториалния обхват, видовете услуги и обхват на рисковите групи** Общинската стратегия включва:

- **Социални услуги, разкривани самостоятелно в общината;**
- **Други социални дейности и инициативи в общината.**

В този контекст общинското планиране, може да се счита като възможност за създаване на мрежа от социални услуги, която отговаря на нуждите на рисковите групи и е ефективна в своето действие от управленска и икономическа гледна точка.

Видове услуги и обхват на рисковите групи.

Стратегията включва както съществуващите вече услуги, така и развитието на нови социални услуги. Посочени са начините на достъп до тези услуги, техния обхват и връзката между тях.

В стратегията са включени социални услуги за основните рискови групи на територията на общината, като в рамките на стратегията са изведени приоритетите им като целеви групи и услуги за периода на действието ѝ.

1.3. Съответствие с международни, национални и местни политики:

Стратегията е разработена в съответствието с принципите на **международни нормативни актове**, визиращи насоките за осъществяване на приоритетни политики в сферата на социалното развитие, като:

- Всеобща декларация за правата на човека;
- Конвенция на ООН за правата на детето;
- Международен пакт за социални, икономически и културни права;
- Конвенция на ООН за правата на хората с увреждания;
- Конвенция за защита на правата на човека и основните свободи на Съвета на Европа;
- Европейска социална харта.

1.3.1. Национални приоритети в развитието на социалните услуги

През последните години социалните услуги в България се развиват изключително бързо. Все повече са новоразкритите социални услуги в общността в отговор на потребностите на различни групи уязвими лица. Въпреки това предизвикателствата в сектора остават големи.

Разработени са и се изпълняват редица **национални стратегически документи**, регламентиращи развитието на социалните услуги. Документите в областта на социалната политика са в контекста на членството ни в Европейския съюз и са разработени при следване на Отворения метод на координация.

Сред основните стратегически приоритети на Министерството на труда и социалната политика, заложи в **Стратегическия план на МТСП за 2009–2013 година**, е осигуряването на устойчивост, качество и достъпност на социалните услуги чрез:

- Въвеждане на регионален принцип на развитие на социалните услуги на базата на анализ на потребностите на местните общности;
- Приоритетно развитие и увеличаване броя на предлаганите социални услуги в общността, подобряване на тяхното качество, гарантиране на стабилност и финансова устойчивост на социалните услуги, както и на процеса на деинституционализация;

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги в община Чепеларе

- Ежегодно актуализиране на финансовите стандарти за социалните услуги, делегирана от държавата дейност;
- Разработване и прилагане на механизъм за предоставяне на комплексни социални услуги;
- Увеличаване на броя на ползвателите на социални услуги, в т.ч.: домашен социален патронаж (вкл. социални кухни) в отговор на базови потребности от храна и грижа, особено на хората в планинските, малките и отдалечените от областните центрове населени места; услуги в подкрепа на семействата с деца; услуги, насочени към превенция на рисковете в семейството; комплексни социални услуги за преодоляване на рисковете от отпадане от образователната система, както и рисковете пред здравословното развитие на децата.

Стратегическите приоритети и оперативните цели в Стратегическия план на МТСП за 2009 – 2013 година са в съответствие със заложените цели в:

1. Програма на Правителството на Европейското развитие на България – 2009 - 2013 г.;
2. Стратегия за децентрализация и програма за изпълнение на стратегията за децентрализация;
3. Национален доклад на Република България по стратегиите за социална закрила и социално включване 2008 - 2010 г.;
4. Национална стратегия „Визия за деинституционализация на децата в България”;
5. Стратегия за осигуряване на равни възможности на хората с увреждания 2008-2015;
6. Национална стратегия за детето 2008–2018 г.;
7. Национална програма за закрила на детето за 2011 година.

1.3.2. Стратегически документи – преглед и анализ на действащите стратегии и планове на областно и общинско ниво

Документи на областно и общинско ниво в област Смолян:

- Регионален план за развитие на ЮЦРП (2009-2013);
- Областна стратегия за развитие на област Смолян (2005–2015) и актуализиран документ за изпълнение на Областната стратегия за развитие (2009-2013);
- Общински план за развитие (2009-2013);
- Общинска стратегия за закрила на детето (2010-2015);
- Стратегия за развитие на социалната политика на Община Чепеларе (2008-2013).

1.3.3. Институционална рамка

На национално ниво:

• **Министерството на труда и социалната политика (МТСП)** създава държавната политика и сферата на социалното подпомагане и социалните услуги и определя националните приоритети. МТСП утвърждава финансирането на социалните услуги като държавно делегирана дейност. Заедно с Министерство на финансите определя държавно-делегираните дейности в социалните услуги и разработва разходните стандарти за финансиране на социалните услуги. МТСП отговаря за нормативната рамка, която определя обхвата на дейностите, като предлага законодателни промени.

- **Агенцията за социално подпомагане** е администрация към министъра на труда и социалната политика за изпълнение на държавната политика по социално подпомагане. Функциите на АСП по отношение на планирането на социални услуги, съгласно Закона за социалното подпомагане (ЗСП) включват координация на дейностите по планиране и развитие на социалните услуги. Функциите на АСП, които имат отношение към предоставянето на социални услуги, съгласно Устройствения правилник, са:

1. Предоставяне на социални услуги;
2. Контрол по спазването на утвърдени критерии и стандарти за извършване на социални услуги;
3. Откриване и закриване на специализирани институции за социални услуги;
4. Регистрация на физически лица, регистрирани по Търговския закон, и на юридически лица, извършващи социални услуги;
5. Изпълнителният директор на АСП координира дейностите по планиране и развитие на социалните услуги и разрешава откриването и закриването на социалните услуги – държавно-делегирана дейност по мотивирано предложение на директора на РДСП. В АСП се разработват методики за предоставяне на социалните услуги и се поддържа регистър на доставчиците на социални услуги. Инспекторатът на АСП извършва контрол на социалните услуги в целия им спектър по видове и доставчици. Чрез Дирекциите „Социално подпомагане” (ДСП) се предоставят и някои социални услуги – като Личен асистент, Приемна грижа. В агенцията се изготвят и предложения за изменения на нормативни актове.

- **Агенцията за хората с увреждания (АХУ)** е изпълнителна агенция към министъра на труда и социалната политика за изпълнение на държавната политика за интеграция на хората с увреждания. В рамките на дейностите в подкрепа на интеграцията на хората с увреждания, АХУ предоставя възможности за реализация на проектни предложения в подкрепа на хора с увреждания.

- **Държавна агенция за закрила на детето.** Председателят на ДАЗД е специализиран орган на Министерски съвет за ръководство, координиране и контрол в областта на закрилата на детето. Основните правомощия са свързани с разработване на държавната политика за закрила на детето съвместно с ведомствата, които осъществяват грижите за деца, разработване и контролиране на изпълнението на национални и регионални програми, свързани със закрилата на детето. В ДАЗД се издават лицензи на физически и юридически лица за предоставяне на социални услуги за деца и се организират проверки за спазване правата на детето, ДАЗД контролира стандартите и критериите за качество на социалните услуги за деца и семейства. ДАЗД отговаря и за реформирането на специализираните институции за деца; извършва и супервизия на Отделите за закрила на детето (ОЗД) към ДСП.

- **Министерството на финансите (МФ)** определя разходните стандарти и тавани за финансиране на социалните услуги в страната.

На областно ниво:

- **Областен управител и областна администрация, Областен съвет за развитие и областни комисии,** които имат отношение към планирането и изпълнението на секторни политики във всички сфери;

- **РДСП** - провежда държавната политика в областта на социалното подпомагане, закрилата на детето и рехабилитацията и социалната интеграция на хората с увреждания на територията на областта.

На общинско ниво:

- **Община Чепеларе – Кмет и Общински съвет.** Те формират и изпълняват общинската политика по отношение на социалните услуги, създават и предоставят социални услуги, договарят предоставянето на социални услуги с външни доставчици, контролират тяхното качество;
- **Доставчици на социални услуги** – Община Чепеларе, както и вписаните в регистъра на Агенцията за социално подпомагане физически лица, регистрирани по Търговския закон, и юридически лица;
- **ДСП** управляват случаите на хора в риск и в частност – насочва потребители към социалните услуги, изпълнявани като държавно-делегирана дейност;
- **Обществен съвет за социално подпомагане** – функциите му са регламентирани в чл. 35 от ЗСП;
- **Местни общности и техните представители** – НПО, местни организации, клубове и представители на рисковите групи.

2. Изводи от анализа на ситуацията и оценката на потребностите в община Чепеларе

Общинската стратегия е изградена върху изводите и препоръките от цялостно проучване на ситуацията в община Чепеларе, извършено в периода май-юни 2010 година. Анализът на ситуацията и оценка на потребностите в община Чепеларе беше приет с Решение на ОбС-Чепеларе през м. юни 2010 год.

Проучването на ситуацията в община Чепеларе е насочено към нуждите от социални услуги, разглеждани в общия социален контекст на политиките и мерките за социално включване на уязвимите общности и групи от населението в общината. Обхватът на проучването включва широк кръг социо-икономически проблеми, демографски тенденции, общо състояние на сектора „социални услуги” като достъп, капацитет, човешки ресурси и качество.

Обобщените изводи от анализа на ситуацията и събраните конкретни данни са основа за адекватното планиране на капацитета на социалните услуги и за избора на тяхната форма – начин на осигуряване на достъп и достигане до клиентите.

2.1. Тенденции в развитието на община Чепеларе

Анализът на ситуацията и оценката на потребностите идентифицира основните проблеми и формулира основните въпроси, които се отнасят до състоянието и развитието на социалните услуги на територията на община Чепеларе. Той не претендира за изчерпателност, тъй като тенденциите са изведени най-вече от гледна точка на социално-икономическия им контекст. В резултат от проучването са очертани основните фактори, които формират рисковите групи, нуждаещи се от социални услуги, както и причините, пораждащи конкретната ситуация на неравнопоставеност на уязвимите групи от населението.

Община Чепеларе се намира в Средните Родопи, горното течение на р. Чая. Средната надморска височина е 1200 м. Територията на общината е 384 кв.км. и граничи с общините - Смолян, Девин, Лъки, Асеновград, Родопи.

Община Чепеларе е изцяло планинска и към момента автомобилният транспорт се явява единственият вид транспорт.

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги в община Чепеларе

Общинската икономика е съсредоточена в няколко сектора: туристическа индустрия, дърводобив и дървообработване, лека промишленост (производство на ски и сноуборд). Основен приоритет за община Чепеларе през последните десетилетия е туризмът.

В състава на община Чепеларе влизат 13 населени места: гр. Чепеларе, който е и административен център, селата Богутево, Дряновец, Забърдо, Зорница, Лилеково, Малево, Орехово, Острица, Павелско, Проглед, Студенец и Хвойна.

Най-голям е броят на населението в гр. Чепеларе – 5581 жители, а най-малък е в с. Дряновец – 1 жител. От селата с най-голям брой население е с. Павелско – 715 жители.

Като цяло за община Чепеларе съотношението на децата към общия брой на населението е 14,17 %, а за гр. Чепеларе 16,57. От останалите населени места с най-висок процент спрямо общия брой на населението е с. Павелско – 10,35 %, а с най-нисък са селата Дряновец, Зорница и Студенец – 0 %, следвани от с. Острица – 2,22 %.

Съотношението на населението в надтрудоспособна възраст (60 год. за жените и 63. год. за мъжете) към общия брой на населението е 26,08 %, а за гр. Чепеларе – 18,85 %. От останалите населени места с най-висок процент спрямо общия брой на населението са селата Дряновец – 100 %, следвано от Зорница – 85 %, Студенец – 66,66 и Острица 64,44 %, а с най-нисък е с. Проглед – 26,92 %, следвано от с. Забърдо – 36,19 %. Тенденцията във възрастовата структура през последните години е към застаряване. Увеличава се дялът на самотно живеещите стари хора в селата.

В очерталата се обща демографска среда ясно се проявяват такива фактори, които повече играят ролята на ограничения, отколкото на стимули в развитието на социалните услуги. Наред с това, те налагат определена специализация на предоставяните услуги.

Постоянното население на община Чепеларе в края на 2009 година е 8045 души при средна гъстота 21,4 души на кв.км.

В сравнение с предходната 2008 година броят на населението намалява със 134 души. Намалението е по-голямо при жените, отколкото сред мъжете. В сравнение с 2008 г. мъжете са намалели с 52 души, а жените с 82 души.

В края на 2009 год. в селата живеят 2633 души, или 32,7 % от цялото население. В сравнение с 2008 год. населението на селата е намаляло с 84 души. В резултат на отрицателния естествен прираст населението на селата намалява с 54 души, а в резултат на отрицателния механичен прираст с 35 души.

Съотношението между градско и селско население е 2,1 :1.

Друга характеристика в профила на община Чепеларе е относително високият дял на хората с увреждания.

Един от най-големите проблеми, характеризиращи икономическото развитие на община Чепеларе в по-дълъг предходен период, валидни и към настоящия момент, са високият процент безработица и ограничени възможности за алтернативна заетост и развитие на бизнес в общината. Този белег дава отражение върху целия социално-икономически спектър на развитие на община Чепеларе.

Друг важен фактор е, че няма осигурен постоянен достъп до медицински услуги, силно изразен в селата Орехово, Малево, Забърдо, Лилеково, Острица, Зорница, поради непривлекателни медицински практики. Живеещите в селата са с влошен здравен статус - качеството на предлаганите медицински услуги е по-ниско, а достъпът до здравна мрежа е ограничен. Характерно е понижаването както на количество, така и качеството на здравни услуги. Демографското застаряване поставя допълнителни изисквания пред структурата на здравните потребности, което води до големи разходи за здравно обслужване. Неравномерно разпределението на медицинските практики.

На територията на община Чепеларе има едно СОУ, една Професионална гимназия по селско, горско стопанство и туризъм и Спортно училище, намиращи се в гр. Чепеларе. В селата Павелско и Забърдо има основни училища. В гр. Чепеларе има едно ОДЗ, състоящо се от три филиала, в селата Павелско и Забърдо функционират по една ЦДГ. Като цяло мрежата от училища и детски градини е оптимизирана. Наблюдава се миграция на млади семейства към по-големите градове, което е причина за намаляване броя на учениците по селата в община Чепеларе.

Обезпечеността на населението с жилищен фонд като цяло е добра. За провеждането на социална жилищна политика липсват механизми, които да стимулират инвестиции в осъществяването на такава политика, което ограничава възможностите на местната власт да реализира дейност в тази област.

В община Чепеларе не са на налице по-значителни струпвания на рискови общности от ромско население.

В резултат на анализа на икономическото състояние, социалната и демографска картина в община Чепеларе се открояват следните основни фактори, които пораждат риск за различните възрастови и социални групи от населението на общината като:

- тенденция към застаряване на населението от общината, в по-висока степен в селата;
- миграция на трудоспособното население от селата на общината към градовете;
- увеличаващ се брой възрастни и самотни хора, които губят своята самостоятелност и са в пряка зависимост от грижите на семейството;
- грижи за деца или възрастни болни и /или с увреждане в семейна среда, които ограничават семействата или членове от семейството да работят и да имат приходи;
- изолираност на населени места, неудобни транспортни връзки и комуникации.

Планирането, управлението и предоставянето на гъвкави и качествени социални услуги, които да отговарят на променящите се нужди на рисковите групи във времето, изисква развитие и обучение на човешките ресурси за добиване на съответната квалификация и умения. В тази връзка е налице потребност от квалифициране на кадрите на всички нива.

2.2. Идентифицирани рискови групи и потребности

Анализът на социо-демографската и икономическата характеристика на общината сочи, че формирането на голяма част от рисковите групи е резултат от съвместното въздействие на фактора ниско равнище на доходите с един или повече други фактори:

- Безработица при хората в трудоспособна възраст;
- Структурата на семейството – пълно или непълно семейство, многодетни семейства, здравословни и образователни проблеми;
- Увреждане и/или сериозни здравословни проблеми на лицето или на член от семейството;
- Откъснатост от семейна среда и липса на подкрепа от близки - деца и лица, настанени в специализирани институции;
- Ниско образование, липса на професионална квалификация, които водят до неравностойна позиция на пазара на труда;
- Принадлежност към уязвими етнически общности, които се намират в социална изолация;

- Изолираност на населеното място с нарушени транспортни връзки с по-големи центрове;
- Възраст – увеличение на самотно живеещите сред старите хора, с нужда от подкрепа в ежедневието, особено в изолирани малки населени места, с крайно ограничен достъп до здравни грижи и услуги.

Основни рискови групи:

2.2.1. Деца в риск

При първоначалния анализ на социо-демографската и икономическа картина на община Чепеларе се очертават някои типични рискове за деца в неравностойно положение: семейства, живеещи в изолирани общности, многодетство, трайна липса на собственост и доходи на семействата, противообществени прояви на деца. Анализът не цели да направи пълна класификация на рисковите групи, а да очертае някои приоритетни потребности от социална защита, както и необходимостта от развитието на конкретни социални услуги.

2.2.2. Деца с увреждания, които се отглеждат в семейна среда

На територията на община Чепеларе са регистрирани 9 деца с увреждания. Анализът показва, че все още основните затруднения на родителите са от финансово естество при отглеждането на дете с увреждания в семейството. В същото време възможностите на децата с увреждания са свързани и с възможностите за социално включване и реализация. Необходимо е усилията за осигуряване на подкрепа да се насочат в следните направления:

- осигуряване на достъпна среда в общинския център, осигуряване на транспорт от селата до социалните и здравни услуги в общинския център;
- гъвкавост и мобилност на социалните услуги за деца с увреждания чрез създаване на мобилни екипи за изнесено предлагане на социалните услуги;
- увеличаване на достъпа до образование, интеграция и социализация на децата с увреждания.

2.2.3. Деца, нередовно посещаващи училище, в риск от отпадане и отпаднали

Основните проблеми, водещи до нередовно посещение на училище и до риск от отпадане са следните:

- Липса на мотивация на децата за посещаване на училище;
- Занижен родителски контрол;
- Неприемане на образованието като ценност;
- Недостатъчни доходи на семейството и бедност.

Основните идентифицирани потребности в тази връзка са:

- Ангажиране на свободното време на учениците, като се осигурят възможности за включване в занимания според интересите на деца;
- Увеличаване на привлекателността на училището чрез извънкласни занимания;
- Работа със семейството за развиване на мотивация за образование.

2.2.4. Деца с проблемно поведение

Те са една от основните групи в риск, заради случаите на агресивно поведение на деца. Зачестяват случаите на агресивно поведение от деца върху деца в училищата и детските заведения. С децата и техните семейства работят обществените възпитатели към

МКБППМН, социални работници от ОЗД в ДСП като при необходимост същите се насочват да ползват социални услуги, предоставяни в ЦОП – Смолян.

Факторите, водещи до различни противообществени прояви и поведенчески проблеми на децата са: занижен родителски контрол, раздялата в семейството – при разведени родители или родители в чужбина, бедност, безработица.

Идентифицираните нужди за превенция на поведенческите проблеми при децата са:

- Осигуряване на подкрепа от родителите и намаляване на агресията в семейната среда;
- Ангажиране на свободното време на децата;
- Осигуряване на подкрепата на психолог при нужда.

2.2.5. Уязвими семейства с деца в риск

Подкрепата на семействата, а не само на децата в риск, ще създаде условия за задържане на децата в семействата им и за повишаване на качеството на грижа към тях.

2.2.6. Социално-битови проблеми на родителите

Нужни са мерки за подкрепа на отглеждането на детето и подпомагане на родителите при намиране на работа, особено в по-малките населени места от община Чепеларе. Това са проблеми, свързани с обективни трудности при отглеждане на децата, т.е. дадености, които са факт и нямат отношение към личността на родителите.

2.2.7. Проблеми, породени от липса на умения или невъзможност за родителстване

Това са проблеми, свързани преди всичко със субективните трудности на родителите за осъзнаване и посрещане на широкия спектър от потребности на децата, поради бедност на семейството и недостатъчни усилия от страна на родителите за осигуряване на качествено образование на своите деца. Необходимо е проучване каква част от децата могат да бъдат изведени на ресурсно подпомагане в общообразователните училища.

2.2.8. Децата, настанени в семейства на роднини и близки, съгласно ЗЗД

Специфична група деца в риск са децата на родители, които са ги оставили на грижите на свои близки и роднини и една част от тях живеят в други населени места. Основните идентифицирани нужди на тази рискова група са както следва:

- Ангажиране на свободното време;
- Преодоляване на поколенческите конфликти;
- Възстановяване на семейството като единица в обществото;
- Подкрепа в училище и осигуряване на възможности за завършване на определено образователно равнище.

2.2.9. Децата в многодетни семейства

Децата в многодетни ромски семейства са част и от групата на нередовно посещаващите училище, както и от ранно отпадащите.

2.2.10. Децата на самотни родители

Към 31.05.2010 г. в общината Чепеларе са регистрирани общо 25 деца на самотни родители, като данните се предоставят основно от ДСП.

2.2.11. Пълнолетни лица с увреждания

Наличието на увреждане поражда сериозен риск от социално изключване, независимо от възрастта. За целите на анализа е използвана основно информация за броя на хората с увреждания, която се съхранява и обработва в дирекция „Социално подпомагане”. Тя отразява броя на подпомаганите основно по реда на Закона за интеграция на хората с увреждания. Техният брой е 442 лица с трайни увреждания. Важно е да се има предвид, че същата информация е непълна, тъй като не съдържа данни за всички лица с трайно намалена работоспособност. Причина за това е, че преобладаващата част от тях нямат право на месечна добавка за социална интеграция по реда на същия нормативен акт.

Представителите на тази рискова група имат потребности от:

- предоставяне на здравни услуги, както и на такива за възстановяване и рехабилитация;
- предоставяне на социални услуги, насочени предимно към съхраняване и развиване на умения за независим живот;
- осигуряване на обучения за включване на пазара на труда, както и на възможности за трудова заетост на онези от тях, които са с възможности за това;
- осигуряване на достъпна архитектурна среда;
- осигуряване на подкрепа за социално включване.

Няма данни какъв е относителният дял на старите хора с увреждания спрямо общия брой на лицата с увреждания в общината. Предвид тенденцията към застаряване на населението, тази група ще увеличава числеността си. Наред с общите проблеми на хората с увреждания, тя носи и специфични такива, определени от възрастта и факта, че голяма част от старите хора живеят в малки и разпокъсани населени места в региона:

- липса на транспорт от селата до общинския център и други по-крупни населени места, където са съсредоточени здравни заведения и социални услуги в общността;
- липса на клинични пътеки за голяма част от заболяванията;
- недостатъчна подкрепа в общността за подобряване на контактите и общуването.

2.2.12. Пълнолетни лица, трайно настанени в институции

В Област Смолян се намират общо три специализирани институции за пълнолетни. Двете от тях са за възрастни хора с психични разстройства – ДВПР в с. Ровино и ДВПР - с. Петково. Третата специализирана институция е Дом за стари хора - с. Фатово, община Смолян. Към месец март 2011 г. настанените лица в тези институции, жители на общината, са общо 4. Чакащи за настаняване: 1 лице.

За всички хора, настанени в специализирани институции, е характерна потребността да живеят в близка до домашната среда, да получават адекватни на състоянието си грижи и да поддържат взаимоотношения с близките си.

2.2.13. Самотно живеещи стари хора, живеещи в домашна среда

Резултатите от демографския анализ сочат застаряване на населението в община Чепеларе, като това е по-силно изразено в селата в сравнение с градовете. Към 31.12.2009 г. 16,2% от цялото население е на възраст над 65 години и е съсредоточено в селата. Увеличава се дялът на самотно живеещите стари хора, отново в селата. Принос за това има и миграцията на трудоспособно население към по-големи центрове в страната и в чужбина.

Влошаването на икономическите и социалните условия води до обезлюдяване, особено типично за малките населени места. Затруднените или липсващи транспортни връзки

и отдалечеността на селата усложняват достъпа на гражданите до медицинска помощ и до предлаганите услуги, съсредоточени в общинския център или други по-големи населени места. Допълнителни затруднения в тази връзка създават разпръснатостта на селата в общината и планинският релеф. В някои населени места няма регистрирани лекарски практики, няма аптеки.

В ситуация на изолираност на селата и ограничен достъп до услуги, помощта на близките и взаимопомощта остават основен ресурс за хората в напреднала пенсионна възраст за справяне с ежедневните проблеми. Това допълнително поставя в неравностойно положение самотните стари хора, които са лишени от партньор или роднина.

Самотно живеещите стари хора имат потребности от:

- достъп до социални услуги за оказване на помощ при извършване на ежедневните дейности - поддържане на лична и битова хигиена, пазаруване, придружаване и др.;
- осигуряване на достъп до аптеки и помощ при закупуване на лекарства;
- достъп до медицинска помощ и здравни услуги;
- осигуряване на социални контакти и психо-социална подкрепа.

2.2.14. Безработни лица в трудоспособна възраст

Безработицата в съчетание с ниски доходи създава сериозен риск за различни групи от населението. Такива са групи от безработни лица с по-ниска конкурентна способност на пазара на труда поради различни причини: безработни младежи; безработни с трайно намалена работоспособност; безработни на възраст над 50 години, младежи от социални заведения, завършили образованието си; продължително безработни лица; безработни лица – самотни родители/осиновители/ и/или майки /осиновителки/ с деца до 3- годишна възраст; безработни лица, изтърпели наказание “лишаване от свобода”; други групи безработни лица.

2.2.15. Етнически общности в неравностойно положение

Макар и много по-малобройни в сравнение с други райони на страната, налице са рискови общности от ромско население в град Чепеларе. И тук факторите, които пораждат бедността са: спад в образователното ниво сред трудоспособното население и младежите, затруднения при обхващане на децата в детски градини и училища, занижена здравна култура, лоши битови условия, липса на образование и квалификация, ограничени възможности за заетост и др.

Необходими са комплекс от мерки и междусекторно партньорство за социално включване на семействата и осигуряване на възможности за развитие на децата в тях:

- оказване на подкрепа за добиване на образование и квалификация;
- подкрепа на родителите в случаите на трайна безработица чрез допълнителна професионална квалификация и включване в програми за заетост, при липса на други възможности;
- изграждане на родителски капацитет;
- включване на децата от ранна възраст в детска градина с цел социализация;
- мотивация на децата и техните семейства за включване и задържане в образователната система;
- директна работа в общността за подкрепа на семействата в неравностойно положение и за подпомагане на родителите и семейството при реинтеграция на децата, настанени в институции, както и превенция на изоставянето.

2.3. Анализ на дефицитите на услуги и мерки – общи заключения

2.3.1. Общи изводи за наличните социални услуги

- Налице е неравномерно разпределение на социалните услуги в общината. Те са в дефицит в град – Чепеларе, докато разкритите услуги по селата трудно успяват да запълнят капацитета си.
- Потребителите на услугите в семейна среда - Личен асистент, Социален асистент и Домашен помощник постоянно се увеличават.
- Предлагащите алтернативни социални услуги на територията на общината не покриват реалните потребности, не обхващат всички рискови групи и някои от тях са лишени от достъп до специфични социални, здравни и други услуги.
- Липсва или е недостатъчно квалифициран персоналят в системата на социалните услуги и преди всичко в малките населени места в общината.
- Зависимост на социалните услуги предимно от централно бюджетно финансиране.
- Активното участие на НПО като партньори и доставчици на социални услуги е необходимо да се разширява.
- Разширяването на мрежата от социални услуги в общината през последните години има принос не само за подобряване възможностите за социално включване на уязвимите групи, но и за борба с безработицата чрез създаване на нови работни места, особено при предоставяне на социални услуги в семейна среда.

2.3.2. Изводи за услугите за деца

- Единствената резидентна услуга за деца в общината е ЦНСТ за деца от 7 до 14 години в с. Павелско.
- В община Чепеларе липсват: услуги за развитие и подкрепа на родителските умения; услугата приемна грижа – доброволна и професионална тепърва започва да се развива.
- Недостатъчно са използвани ресурсите за отглеждане на деца в разширеното семейство и настаняване в приемни семейства.

2.3.3. Изводи за услугите за възрастни

- Ограничено е покритието на социалните услуги в общността за възрастни. Налице е необходимост от разширяване на съществуващите, както и разкриване на нови такива.
- Налице е потребност от предлагане на социални услуги в град Чепеларе – където се индицират по-големи групи потенциални техни потребители.
- Нараства необходимостта от предоставяне на социални услуги в семейна среда - Личен асистент, Социален асистент и Домашен помощник.
- Необходимо е обучение и обмяна на добри практики на персонала, пряко ангажиран с предоставяне на социалните услуги.

2.3.4. Изводи за услугите за стари хора

- В общината функционира една социална услуга в общността - Дневен център за стари хора в с. Хвойна. Същият покрива нуждите на жителите от селата в една част от общината. Необходимо е подобряване на материалната база в него, както и обогатяване на социалната практика, за да може да се превърне по желана услуга за възрастните хора.

- Нарастват потребностите в общината от предоставянето на социални услуги на старите хора в семейна среда.
- Необходими са обучения и обмяна на добри практики на персонала при предоставяне на социални услуги на стари хора.

Раздел Б: Стратегия за развитие на социалните услуги

3. Визия и цели

3.1. Визия

Общинската стратегия за развитие на социалните услуги цели осигуряването на достъпни, качествени и адекватни на потребностите социални услуги и промяна във философията на предоставянето им, което ще допринесе за социално включване, качествени изменения в жизнения стандарт и пълноценна реализация на индивидите и общностите в неравностойно положение в община Чепеларе.

3.2. Ценности и принципи

- Основна ценност за Общинската стратегия за развитие на социалните услуги е всяко човешко същество със своята уникалност на възможностите за реализация, без значение на етническа принадлежност, пол, увреждане, възраст, социално положение, религиозна принадлежност и сексуална ориентация.
- При планирането и предоставянето на социални услуги Общинската стратегия следва зачитане на основните човешки права и правата на детето, утвърдени в международните документи и конвенции. Тя утвърждава следните **ценности**, споделени от всички заинтересовани страни в община Чепеларе:
- Зачитане на човешките права и съответствие на социалните услуги с международно признатите права на човека и права на детето;
- Хуманизъм - да се отнасяме с уважение към личността, към достойнството на всяко човешко същество;
- Всеки човек има право на алтернативен избор - да потърси и получи адекватни на нуждите му социални услуги;
- Интересите на децата в риск и техните семейства и на уязвимите социални групи са водещи при планиране и предоставяне на социални услуги;
- По-щастливо детство за децата в риск;
- Сигурност, достойно здравеопазване и образование за успешно развитие на децата;
- Благосъстояние на децата, семействата, уязвимите общности и индивиди;
- За децата трябва да се грижи тяхното собствено семейство, колкото е възможно повече;
- Недискриминация, обществена солидарност и толерантност към всички социални групи;
- Семейната среда като ценност и ресурс за преодоляване на социалното изключване и на наличния потенциал на всеки за самостоятелност и реализация;

- Грижата трябва да се предоставя в общността, а не в институции;
- Услугите трябва да са насочени колкото към превенция, толкова и към закрила;
- Грижата трябва да е насочена към човека, а не към институцията;
- Социалните услуги да се предоставят според потребностите, а не според възможностите на отговорните органи.
- Към хората трябва да се отнасяме с достойнство така, както бихме искали да се отнасят другите към нас с уважение.

Всички заинтересовани страни, ангажирани с разработването на Общинската стратегия, се обединиха около следните **принципи и подходи**, които ще бъдат следвани при изпълнението на планираните дейности и мерки:

- Планиране на гъвкави социални услуги, съобразени с конкретните нужди и потребности на нуждаещите се хора;
- Осигуряване на равен достъп до качествени социални услуги и безпристрастност при предоставянето им за всички рискови групи и уязвими общности, живеещи на територията на общината;
- Предоставяне на качествени услуги, съчетани с достойно заплащане;
- Насърчаване на услугите в общността и ползване на услуги от резидентен тип само в краен случай;
- Ефективност и ефикасност на социалните услуги и партньорствата;
- Надграждане върху достиженията и натрупания опит в планирането, управлението и предоставянето на социалните услуги;
- Насърчаване на иновативни подходи при планиране и предоставяне на социални услуги;
- Прозрачност и отчетност при планирането и усвояването на финансовите средства;
- Обществена солидарност на всички заинтересовани страни при изграждане на междуинституционални партньорства на всички нива;
- Осигуряване подкрепа на персонала за развитие на професионалната квалификация и умения в съответствие с новите изисквания и стандарти;
- Законосъобразност и обвързаност с нормативната уредба на Република България – Конституция, Семейен кодекс, Кодекс на труда, Наказателен кодекс, Закон за закрила на детето, Закон за социално подпомагане, Закон за местното самоуправление и местната администрация, Закон за интеграция на хората с увреждания, Закон за закрила от дискриминация и др., както и със съответните подзаконовни нормативни актове;
- Отстояване и защита правата на рисковите групи, съгласно действащото национално и европейско законодателство.
- Насърчаване на доброволното участие при предоставяне на социални услуги.

3.3. Направления и приоритети на общинската стратегия.

Приоритетни целеви групи.

3.3.1. Приоритетни направления

Приоритетните направления на Общинската стратегия са изведени в съответствие с идентифицираните потребности на рисковите групи и необходимостта от спешна намеса за

решаване на ключови/критични социални проблеми на жителите на общината. Приоритетните направления са групирани в две посоки. Първата група включва тези, които се отнасят до съдържанието на социалните услуги, а втората-функционалните приоритетни направления, подпомагащи ефективното изпълнение на услугите и мерките за социално включване.

Избраните приоритетни направления, отнасящи се до **съдържанието на социалните услуги** включват:

1. Превенция за деца и семейства в риск

Това са широк кръг от услуги в общността за деца и семейства в риск, насочени към превенция на рисковите фактори за развитието на децата и уязвимостта на семействата, превенция на изоставянето и настаняването на деца в специализираните институции; развитие на приемна грижа и осиновяване; работа с деца с поведенчески проблеми, асоциалното поведение и насилие; закрила на деца, жертви на насилие, малтретиране и negliжиране; съдействие на деца, отпаднали или в риск да отпаднат от училище.

2. Развитие на социални услуги за социално включване на уязвимите групи и лица в неравностойно положение

Стратегията ще допринесе за създаването на по-добър модел на подкрепа за намиращите се в неравностойно положение лица, групи и общности при зачитане на човешкото достойнство и социалната справедливост. От една страна, това се изразява в разширяване мрежата на социалните услуги, в т. ч. развиване на иновативни и мобилни форми за обхващане на все повече ползватели, което ще съдейства за оставането им в своя собствен дом и общност. От друга страна, социалните услуги заедно с хоризонталните мерки за социално включване в общината ще допринесат за подобряване достъпа на нуждаещите се до здравни услуги, образование и квалификация, пазар на труда.

3. Развиване на социални услуги за осигуряване на условия за по-добър и достоен живот на старите хора

Създаване на условия за предоставяне на грижи за старите хора, насочени към повишаване качеството на живота им, като се съблюдава принципът за независим живот в семейната среда или в близост до нея. Услугите, отличаващи се с домашна атмосфера, са съобразени с индивидуалните потребности, желания и условия на живот.

Функционалните приоритетни направления, които подпомагат ефективното изпълнение на основните дейности в Общинската стратегия, обхващат:

4. Развитие на човешките ресурси

В процеса на планирането недостигът на квалифициран персонал за разкриване и развиване на социалните услуги е идентифициран от участниците като един от основните рискове за реализацията на стратегията. Затова изграждането на необходимия капацитет за управление и за предоставяне на социални услуги се очертава като крайно необходима мярка – условие както за изпълнението на планирания обем социални услуги и мерки, така и за постигането на качество на услугите в съответствие със съвременните стандарти.

5. Междусекторно сътрудничество

Характерът на проблемите на хората в риск изисква комплексна намеса, която може да се постигне само чрез връзки на взаимодействие между различните публични и социални сектори – социални услуги и подпомагане, образование, здравеопазване, инфраструктура и др.

3.3.2. Приоритетни целеви групи

Планираните дейности в Общинската стратегия ще обхванат всички идентифицирани рискови групи при анализа на ситуацията в община Чепеларе, но фокусът на интервенцията е насочен към приоритетните целеви групи:

- Уязвими семейства с деца в риск;
- Деца, нередовно посещаващи училище, в риск от отпадане и отпаднали;
- Деца с увреждания;
- Хора с увреждания;
- Възрастни хора в специализирани институции;
- Етнически общности в неравностойно положение, които живеят в социална изолация и бедност;
- Хора в риск от всички целеви групи, живеещи в изолирани малки населени места, без достъп до социални и др. услуги;
- Стари хора, със специален фокус към самотно живеещите в изолирани селски райони.

3.4. Цели

За осъществяването на визията на Общинската стратегия, във всяко от избраните приоритетни направления са набелязани общи и специфични цели и задачи:

3.4.1. Общи и специфични цели

Приоритетно направление 1: Превенция за деца и семейства в риск

Обща цел 1. Да се подобри грижата за децата в семейството чрез превенция на риска от изоставяне и negliжиране на децата.

Специфична цел 1.1 Да се намали изоставянето на деца и настаняването им в специализирани институции и да се подкрепи задържането им в биологичното семейство.

Специфична цел 1.2. Да се осигурят условия за развитие на децата с увреждания, отглеждани в семейството.

Специфична цел 1.3. Да се осигури подкрепа на уязвимите семейства и децата за социално включване, превенция на рисково поведение и negliжиране на децата.

Специфична цел 1.4. Да се осигури равен достъп на децата от рискови общности и уязвими групи до качествено образование.

Приоритетно направление 2: Развитие на социални услуги за социално включване на уязвимите групи и лица в неравностойно положение

Обща цел 2. Да се създадат условия за социално включване на максимален брой лица в неравностойно положение и уязвимите групи:

Специфична цел 2.1. Да се осигурят условия за пълноценен и достоен живот на лицата с увреждания в семейна среда чрез предоставяне на социални услуги и грижа в общността;

Специфична цел 2.2. Създаване на условия за реинтеграция на уязвими лица, групи и общности в риск.

Приоритетно направление 3 Развитие на социални услуги за осигуряване на условия за по-добър и достоен живот на старите хора

Обща цел 3. Да се подобри качеството на живота на старите хора в община Чепеларе:

Специфична цел 3.1. Да се разшири мрежата от социални услуги в общността за осигуряване на условия за спокоен и достоен живот на старите хора в семейна среда.

Общите и конкретните цели във **функционалните приоритетни направления** на Общинската стратегия включват:

Приоритетно направление 4: Развитие на човешките ресурси

Обща цел 4. Да се повиши качеството и ефективността на социалните услуги чрез изграждане на необходимия капацитет за управление на общинско ниво и чрез осигуряване на квалифициран и компетентен персонал за предоставяне на услуги:

Специфична цел 4.1. Да се стимулира развитието на административния и организационния капацитет на общинско ниво за управление на социални услуги;

Специфична цел 4.2. Да се осигури подкрепа за персонала на социалните услуги за развитие на професионалната квалификация и умения в съответствие със съвременните изисквания и стандарти.

Приоритетно направление 5: Изграждане на междусекторно сътрудничество

Обща цел 5. Да се повиши ефикасността на услугите и допълване на наличните ресурси чрез развитие на междусекторно сътрудничество:

Специфична цел 5.1. Да се утвърдят ефективни механизми за междусекторно сътрудничество и развитие на социални услуги.

4. Интервенция – социални услуги и мерки

4.1. Мерки и дейности по Направление 1: Превенция за деца и семейства в риск

Обща цел 1. Да се подобри грижата за децата в семейството чрез превенция на риска от изоставяне и negliжиране на децата.

Специфична цел 1.1. Да се намали изоставянето на деца и настаняването им в специализирани институции и да се подкрепи задържането им в биологичното семейство.

Мярка 1.1.1. **Изграждане на ЦОП за обхващане на 80% от уязвимите семейства с деца в риск в общината. Развиване на широк кръг дейности по превенция на изоставянето на децата и настаняването им в специализирани институции.**

Развиването на разнообразни услуги и дейности в ЦОП – гр. Чепеларе с капацитет 25 и първоначален предполагаем брой ползватели 30 - 35 на година през 2013 г. за превенция на изоставянето на децата, чрез които постепенно да се обхванат децата и семействата в риск от община Чепеларе.

Преките дейности на ЦОП включват превенция на изоставянето на деца на ранна и по-късна възраст, превенция на отклоняващото се поведение, насилието, подкрепа и консултиране на рисковите групи – деца и семейства. В съответствие с широкия спектър на съдържанието на тази социална услуга, планираният ЦОП ще осъществява разнообразни дейности, включително и мобилност на дейностите за развиване на родителски капацитет и добро родителство, училище за родители, посредничество и подкрепа за деца и семейства с рисково поведение в дома им и в сградата на ЦОП, превенция на отпадането на децата от училище.

Мярка 1.1.2. **Осигуряване на грижа при близки и роднини за изоставени и negliжирани деца.**

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги в община Чепеларе

При определени условия настаняването при близки и роднини чрез мярка за закрила може да осигури устойчива семейна грижа и възможност за трайно решаване на проблема за бъдещето на изоставеното дете.

Дейност 1.1.2.1. Съвместни дейности на ЦОП и Отдел „Закрила на детето” за настаняване в семейства на близки и роднини на деца от СИ, изоставени деца и други деца в риск чрез мярка за закрила:

- Установяване на контакти с роднините и близките на детето и мобилизиране на разширеното семейство за поемане на грижата за детето;
- Консултации и подкрепа за изграждане на връзка между детето и разширеното семейство.

Дейност 1.1.2.2. Подкрепа за семействата на роднини и близки, които отглеждат деца като мярка за закрила. Предоставя се от ЦОП и включва:

- Подкрепа на роднини и близки при поемане на грижата за новородени и по-големи деца, чиито родители заявяват намерение за изоставяне;
- Предоставяне на подпомагане в случаи на тежки социални проблеми.

Мярка 1.1.3. Услуги в подкрепа на осиновяването.

Дейност 1.1.3.1. Ефективни услуги от ЦОП, Отдел „ЗД” към ДСП и РДСП за подкрепа на осиновяването на изоставени деца – консултиране, информиране, посредничество, мотивиране и обучение за кандидат-осиновители чрез форми на индивидуална и групово работа, подкрепа в следосиновителния период за осиновители и осиновени.

Мярка 1.1.4. Развитие на Приемната грижа в община Чепеларе и включване по 2-3 работещи приемни семейства годишно.

Дейност 1.1.4.1. Подкрепящи дейности на общинско ниво: информационни кампании за популяризиране на приемната грижа.

- Методическа помощ и подкрепа на персонала на ЦОП и ОЗД, които работят по приемна грижа на общинско ниво чрез междусекторно сътрудничество; обучение на членовете на Комисията за детето към общината; които утвърждават кандидатите за приемни семейства.

Дейност 1.1.4.2. Подбор и наемане на приемни семейства. Настаняване на деца в приемни семейства в община Чепеларе.

- Подбор на приемни семейства;
- Обучение на приемни родители;
- Наемане на професионални и доброволни приемни семейства – по 3 средногодишно, поне 15 общо за периода в Община Чепеларе, в които се осигурява приемна грижа за 3 деца средногодишно или най-малко за 15 деца за целия период на стратегията.

Мярка 1.1.5. Развитие на ЦНСТ – с. Павелско за осигуряване на резидентна грижа за деца в среда, близка до семейната.

Дейност 1.1.5.1. Продължаване дейностите на ЦНСТ – с. Павелско, община Чепеларе, със запазен капацитет.

Специфична цел 1.2. Да се осигурят условия за развитие на децата с увреждания, отглеждани в семейството.

Мярка 1.2.1. Разкриване на ЦСРИ за осигуряване на достъп до здравна грижа, медицинска и социална рехабилитация за поне 40% от децата с увреждания и подкрепа за техните семейства.

Дейност 1.2.1.1. Предоставяне на услуги за деца с увреждания и техните семейства в планирания ЦСРИ в гр. Чепеларе, който ще бъде разкрит през 2013 г. В рамките на планирания капацитет от 25 места общо за деца и възрастни се очаква ЦСРИ да обхваща средногодишно 10-15 деца с увреждания и техните семейства.

Мярка 1.2.2. Подкрепа за родителите за отглеждане на децата с увреждания в семейството.

Дейност 1.2.2.1. Разширяване на програмите, които предлагат домашни грижи:

- Личен асистент;
- Социален асистент;
- Домашен помощник за деца с увреждания.

Необходимият брой места за трите услуги ще се определя всяка година от общината чрез консултации с ОЗД и социалната услуга ЦОП. Предвижда се Община Чепеларе да осигури финансиране по национални и европейски програми за разкриването и развиването на този тип социални услуги в общността, с цел да отговори на поне 70% от заявените потребности на семействата.

Дейност 1.2.2.2. Осигуряване на помощни средства чрез ДСП по Закона за интеграция на деца с увреждания. Разкритите социални услуги в общността ще предоставят информация, консултиране, съвети за права, процедури и посредничество за получаване на техническите помощни средства от деца и възрастни с увреждания.

Дейност 1.2.2.3. Предоставяне на подкрепа за семейства, в които се отглеждат деца с увреждания:

- Почасови услуги за деца – гледане вкъщи, придружаване до детски заведения;
- Услуги за подпомагане в ежедневните грижи на родители, които отглеждат деца с увреждания;
- Услуги, свързани с материално подпомагане (храна, дрехи, памперси, други) за деца с увреждания (0-1 година) и в случаи на тежки социални проблеми;
- Консултации и формиране на групи за взаимопомощ.

Услугите ще се предоставят от ЦОП в общината, съвместно с общинска администрация, лечебни заведения, дирекция “Социално подпомагане”, НПО и граждански инициативи.

Специфична цел 1.3. Да се осигури подкрепа на уязвимите семейства и децата за социално включване, превенция на рисково поведение и неглижиране на децата.

Мярка 1.3.1. Развиване на услуги в общността за подобряване на родителския капацитет и за превенция на неглижирането на децата, отглеждани в семейна среда.

Планираните дейности и услуги ще подобрят родителската грижа и ще спомогнат за ограничаване на неглижирането на децата в семейната среда. Изграждането на родителски капацитет въздейства за създаване на условия и благоприятна семейна среда за максимално развитие на техните възможности.

Дейност 1.3.1.1. Услуги в рамките на ЦОП за развитие на умения за родителстване, подкрепата за уязвими семейства, включително и за роднини, отглеждащи деца на родители в чужбина включва:

- Посредничество, информиране, социални, правни, психологически консултации за уязвими семейства с деца;
- Училище за родители и обучения за добро родителство;
- Кампании за повишаване на чувствителността – промяна на нагласите и уменията на родителите за стимулиране на ранното детско развитие;
- Семейна медиация;
- Терапия, фамилно консултиране;
- Достъп до жилища, заетост;

Дейност 1.3.1.2. Включване на училището и гражданските организации за подобряване на грижата за децата в семейството. Инициране на смесени социално-образователни дейности в училище за консултиране, развитие на родителския капацитет и уменията за отговорно родителство, които ще се изпълняват от учителите, Училищни настоятелства, НПО като самостоятелни инициативи или в рамките на проекти за достъп до интегрирано образование и включване на родителите в образователния процес.

Мярка 1.3.2. Инициативи и програми, насочени към децата и младежите за превенция на рисковото поведение.

Образователните програми и кампаниите ще бъдат организирани главно от самите училища, ЦОП, НПО и Училищни настоятелства, като се привлекат всички партньори, които работят в сферата на образованието и детското развитие.

Дейност 1.3.2.1. Провеждане на информационни кампании и образователни програми в училище и/или в рамките на ЦОП за:

- превенция на рисковото поведение на деца и младежи (агресия, насилие, отклоняващо се поведение),
- здравна и социална просвета против зависимостите.

Оказване на съдействие на училищата за провеждане на лекции и дискусии в часа на класа; организиране на хепънинги и уъркшопове; междуучилищни прояви и инициативи на общинско и областно ниво.

Дейност 1.3.2.2. Извънучилищни дейности и осмисляне на личното време на децата.

Приоритетна необходимост е развитието на разнообразни извънучилищни дейности като клубове по интереси, ателиета, детски работилници, занимания със спорт и изкуство, които се осъществяват от училища, ОДК, читалища, ЦОП като посредник или организатор, училищни настоятелства, НПО, РИО на МОМН.

Мярка 1.3.3. Подкрепа за преодоляване на последиците от рисковото поведение при децата и младежите и работа с деца на улицата, жертви на насилие, трафик.

Услугите са фокусирани върху подкрепата за преодоляване и превенция на отклоняващото се поведение при децата и директна работа с деца с девиантно поведение: консултиране и подкрепа за деца с отклоняващо се поведение и семействата им. Наред със социална работа с деца в риск, извършвана от ЦОП, се предвижда и ангажирането на училището чрез организирането на извънкласни занимания и дейности за деца с отклоняващо се поведение – спорт; клубове по интереси; образователни програми за правата и задълженията на гражданите и санкциите при нарушаването им; образователни програми за опасностите и последиците от употребата на наркотици и алкохол, тютюнопушене, трафик на хора, сексуална експлоатация; информиране по въпросите на насилие и пренебрежение.

Дейност 1.3.3.1. Съвместни дейности на Местната комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни (МКБППМН) и обществените

възпитатели в общината, заедно с ОЗД в подкрепа на деца с рисково поведение и жертви на насилие.

Дейност 1.3.3.2. Дейности на ЦОП по направление от ОЗД – консултации, посредничество и подкрепа за деца, жертви на насилие, трафик и зависимости, както и специализирани програми за работа с деца - извършители на противообществени прояви, насилие, рисково поведение.

Специфична цел 1.4. Да се осигури равен достъп на децата от рискови общности и уязвими групи до качествено образование.

Интегрирането на децата в риск в образователната система и осигуряването на достъп до качествено образование е ключов компонент от превенцията на negliжирането на децата, инструмент за развитието на техните възможности в максимална степен и за формирането на условия за самостоятелен живот в бъдеще.

Хоризонталните програми и мерки в сферата на образованието се формулират на национално и общинско ниво, а конкретните дейности се инициират и осъществяват предимно от училищата и детските градини, НПО, действащите училищни настоятелства, читалища, ОДК, инициативни групи на родителите и местните общности и др., с подкрепата на общината, РИО на МОМН и Ресурсния център за подпомагане на интегрираното обучение и възпитание на деца и ученици със специални образователни потребности към МОМН. Техните дейности са в състояние да окажат въздействие върху всички деца и ученици и техните родители, докато дейностите на социалните услуги обхващат предимно идентифицираните случаи на децата и семейства в риск, за които са издадени направления от Отдел „Закрила на детето”. Развитието на междусекторното сътрудничество, взаимодействието с ОЗД и прякото участие на социалните услуги за деца в общността като ЦОП е ключово за пълното обхващане на децата в риск в образователните дейности.

Предвидените мерки са в съответствие с духа на националните и областните приоритети за интегрирано образование, допълват и конкретизират планираните дейности в тази сфера.

Мярка 1.4.1. Гарантиране на задължителното предучилищно образование за всички подлежащи деца в община Чепеларе

Дейност 1.4.1.1. Обхващане на всички деца в предучилищно образование от 5-годишна възраст, със специален фокус върху децата от ромската общност, чрез:

- издирване на всички подлежащи деца и записване в предучилищна подготовка – изпълнява се от учителите, с подкрепата на общината, ОЗД, социалните работници;
- разкриване на достатъчен брой подготвителни класове в училище с целодневна организация на обучението и/или предучилищни групи в детските градини;
- срещи и посещения по домовете за информиране и мотивиране на родителите, осъществявани от учители, социални работници.

Мярка 1.4.2. Програми за превенция на отпадането от училище с цел реинтеграция в образованието на отпадналите деца и младежи.

Дейност 1.4.2.1. Развитие на смесени образователно-социални услуги за превенция на отпадането и задържане на децата в училище, които се изпълняват от ЦОП, НПО, училища, училищни настоятелства, читалища. Планирани са:

- Консултации и подкрепа за децата – клиенти на услугите на ЦОП по направление от ОЗД;
- Посещения на място и срещи за установяване на случаи на отпадналите деца;

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги в община Чепеларе

- Срещи, консултации, инициативи за мотивиране и подкрепа на децата и техните родители;
- Организиране на консултации, занимални и помощ от учителите за наваксване на учебния материал от децата и младежите.

Дейност 1.4.2.2. Хоризонтални мерки за подобряване на привлекателността на училището, които обхващат всички деца и млади хора в училище и осигуряват:

- Инициране и изпълнение на програми и инициативи за повишаване на интереса към учене, включване на децата и младежите в живота на училището, в т.ч. и при вземане на решения, отнасящи се до децата;
- Извънкласни и извънучилищни дейности за мотивация на децата и техните родители - включване на децата в извънучилищни занимания в рамките на учебната година, ателиета по интереси, школи по изкуства, спортни състезания; осмисляне на свободното време на децата и младежите;
- Обучения на учителите с цел прилагане на иновативни методи на преподаване и интерактивни техники.

Дейност 1.4.2.3. Продължение дейността на Ресурсен център за работа с деца със специални образователни потребности, фокусиран върху подкрепата на образователния процес при децата, връщането и задържането на отпаднали деца в училище. Дейностите ще се осъществяват с участието на училищата, екипа за комплексно педагогическо оценяване (ЕКПО) към РИО на МОМН и с подкрепата на Общината.

Дейност 1.4.2.4. Разработване на целеви програми и инициативи за подобряване на образованието в средишните и защитените училища, които да се изпълняват с подкрепата на РИО на МОМН, общината и НПО.

Мярка 1.4.3. Осигуряване на интегрирана предучилищна подготовка и образование за децата с увреждания – обхващане на 70% от децата с увреждания в подходящи форми на включващо образование.

В дейностите се включват училищата, РИО на МОМН, Екипът за комплексно педагогическо оценяване към РИО и Ресурсния център за подкрепа на деца със СОП към МОМН, общината, ЦОП.

Дейност 1.4.3.1. Обхващане на деца с увреждания в масови детски градини и ясли чрез:

- Разкриване и формиране на специализирани места за деца с увреждания в масови детски градини;
- Осигуряване на места за интегриране на деца с увреждания в общите групи в масовите детски градини, включително подкрепа за адаптиране към средата, осигуряване на транспорт и осигуряване на необходимия брой ресурсни учители. Чрез кандидатстване по проекти към ОП „РЧР” ще се предостави специализирано обучение на педагозите в масовите детски заведения за работа с деца с увреждания.

Дейност 1.4.3.2. Интегриране на децата с увреждания в масови общообразователни училища за обучение с подкрепата на ресурсни учители - осъществява се от училищата, РИО на МОМН и Ресурсния център към РИО на МОМН с подкрепата на общината, които трябва да осигурят необходимата достъпна среда за децата с увреждания – вътре и извън сградата на училището. Ресурсното образование в масовите общообразователни училища обхваща:

- Деца с увреждания, отглеждани в семейства;

Дейност 1.4.3.3. Подготовка на средата за приемане на децата с увреждания в масовите училища, осъществявана с помощта на НПО и Ресурсния център към РИО на МОМН чрез целеви мерки в две направления:

- Инициативи вътре в училище, които обхващат трите страни - учители, родители на децата с увреждания и на децата без увреждания и учениците. Обучения на учителите за толерантност и приемане на децата с увреждания;
- Кампании в местните общности за повишаване на чувствителността към децата с увреждания и техните семейства, за преодоляване на дискриминацията и промоциране на толерантност.

Дейност 1.4.3.4. Осигуряване на достъпна среда за децата с увреждания в масовите училища и детски градини в община Чепеларе. През 2011 г. в общината ще се извърши проучване за оценка на нуждите за подобряване на достъпа, в съответствие с конкретните условия във всяко населено място.

Мярка 1.4.4. Целенасочена политика за приобщаване на родителите и общността в учебно-възпитателния процес на техните деца.

Дейност 1.4.4.1. Дейности за изграждане на капацитет в училищата и детските градини за включване на родителите и създаване на интегрираща среда в училище, които включват:

- обучения на учители и директори на училища и детски градини – методи и подходи за включване на родителите и приобщаването им към образованието на техните деца;
- разпространение на обучителни материали за работа с родителите;
- срещи и обучения на Училищни настоятелства и представители на родителската общност в училищата;
- обмяна на опит и добри практики с други училища и детски градини.

Дейност 1.4.4.2. Инициативи и съвместни дейности в училище за изграждане на връзката между трите страни: училище/учители – родители/общност – деца/ученици с подкрепата на общинска администрация, РИО и гражданския сектор.

Дейност 1.4.4.3. Развитие на капацитета на Училищните настоятелства и други НПО за подкрепа на интегрираното образование с участието на родителите и местните общности:

- Активизиране на Училищните настоятелства в училищата в цялата община.

4.2. Мерки и дейности по Направление 2: Развитие на социални услуги за социално включване на уязвимите групи и лица в неравностойно положение

Обща цел 2: Да се създадат условия за социално включване на максимален брой лица в неравностойно положение и уязвимите групи

Приоритетно в това направление се фокусира върху развитие на услуги по превенция на рискови фактори, които могат да доведат или задълбочат социалната изолация и изключване. Те са насочени към подкрепа на семействата и индивидите за оставане в тяхната семейна и домашна среда, развитие на индивидуалните и общностни умения и ресурси, превенция на насилие и социална маргинализация.

Специфична цел 2.1. Да се осигурят условия за пълноценен и достоен живот на лицата с увреждания в семейна среда чрез предоставяне на социални услуги и грижа в общността.

Мярка 2.1.1. Разширяване на социалните услуги в домашна среда за подкрепа в ежедневието на хората с увреждания и техните семейства.

Дейност 2.1.1.1. Разширяване обхвата на услугите, които предлагат домашни грижи за хора с увреждания, като личен асистент, социален асистент и домашен помощник по НП "АХУ" и ОП "РЧР".

През последните няколко години услугите Личен асистент, Социален асистент и Домашен помощник доказаха своята социална значимост и необходимост, както за рисковите групи в гр. Чепеларе, така и в малките населени места на територията на общината, където все още липсват перспективи и алтернативни социални услуги за хората с увреждания. Ръководейки се от силния социален ефект от предоставянето им досега и разширяване на търсенето им, общината е планирала приоритетното развитие на тези услуги през периода 2011-2015 г.

Дейност 2.1.1.2. Разкриване на услугата Домашен социален патронаж в град Чепеларе е планирано през 2013 г. с капацитет 25 места. Планира се услугата да бъде компонент от Комплекс за социални услуги в гр. Чепеларе, който ще включва още Дневен център за стари хора и ЦСРИ.

Дейност 2.1.1.3. Съвместна подкрепа от общинската администрация и националните и териториалните организации на хората с увреждания при осъществяване дейностите в клуба на хората с увреждания в Чепеларе.

Мярка 2.1.2. Подкрепа на лицата с увреждания и техните семейства чрез предоставяне на услуги в ЦСРИ и др.

Дейност 2.1.2.1. Разкриване през 2013 г. на Център за социална рехабилитация и интеграция с капацитет 25 места.

Мярка 2.1.3. Развиване на целеви общински политики/мерки за социално включване на хората с увреждания

Дейност 2.1.3.1. Подобряване на инфраструктурата и осигуряване на достъпна среда в общественото пространство, културни и здравни центрове, училища, детски градини, и др. в рамките на изпълнение на Стратегията.

Дейност 2.1.3.2. Дейности на Дирекция "БТ", Общинска администрация и местни НПО за осигуряване на достъп до заетост, обучение, професионална квалификация и преквалификация на хора с увреждания с възможности за работа.

Дейност 2.1.3.3. Прилагане на общински и национални мерки за осигуряване на възможности за самостоятелен живот на хората с увреждания - обучение, доходи, жилище, достъп до услуги и социално подпомагане и др.

Специфична цел 2.2. Създаване на условия за реинтеграция на уязвими лица, групи и общности в риск.

Тези услуги свързват младежите и лицата от уязвимите групи с подходящи социални, образователни, здравни, информационно-консултантски и други услуги в зависимост от техните нужди и проблеми. Необходимостта им се поражда често от факта, че младежите и лицата от уязвимите групи са в социална изолация, с ниска социална компетентност и не знаят или не умеят да се обърнат към подходяща институция или специалист, които да им помогнат в разрешаването на проблемна ситуация.

Мярка 2.2.1. Осигуряване достъп до развитие за уязвими лица, групи и общности в риск в община Чепеларе.

Дейност 2.2.1.1. Включване в програми и мерки на Дирекция "БТ"; инициране и изпълнение на проекти за професионална квалификация и заетост, финансирани по действащите национални програми за заетост и ОП "РЧР".

4.3. Мерки и дейности по Направление 3: Развитие на социални услуги за осигуряване на условия за по-добър и достоен живот на старите хора

Обща цел 3: Да се подобри качеството на живот на старите хора в община Чепеларе

Приоритет в планирането на грижите за стари хора са услугите в общността, които им предоставят подкрепа на място и в домашна среда. Този подход осигурява по-дълготрайни възможности за старите хора да живеят в своя дом и да избегнат или отложат във времето необходимостта от резидентна грижа.

Специфична цел 3.1. Да се разшири мрежата от социални услуги в общността за осигуряване на условия за спокоен и достоен живот на старите хора в семейна среда.

Предоставянето на социални услуги в семейна среда среща радушен прием и от страна на старите хора в неравностойно положение. Това повишава качеството им на живот в естествената им среда и същевременно предотвратява настаняване в специализирани институции.

Мярка 3.1.1. Разширяване обхвата на услугите в семейна среда

Дейност 3.1.1.1. Осигуряване на услугата “Личен асистент” по НП “АХУ” и ОП “РЧР”.

Дейност 3.1.1.2. Осигуряване на услугите “Социален асистент” и “Домашен помощник” по ОП “РЧР” и др. целеви програми.

Мярка 3.1.2. Развиване дейностите на Домашния социален патронаж

Дейност 3.1.2.1. Разкриване на услугата Домашен социален патронаж в община Чепеларе. Планирано е стартиране през 2013 г. с капацитет 25 места.

Дейност 3.1.2.2. Прилагане на мерки и/или програми за осигуряване достъп до административни услуги, здравни услуги, социално подпомагане и др.

Мярка 3.1.3. Осигуряване на дневна грижа и почасови услуги за старите хора

Дейност 3.1.3.1. Продължаване дейностите на Дневния център за стари хора в с. Хвойна, община Чепеларе.

Дейност 3.1.3.2. Разкриване през 2013 г. на Дневен център за стари хора с капацитет 25 места. Планира се услугата да бъде компонент от Комплекс за социални услуги в гр. Чепеларе, който ще включва още Център за социална рехабилитация и интеграция и Домашен социален патронаж.

Дейност 3.1.3.3. Продължаване на общинската подкрепа за дейностите на Клубовете на пенсионера в общината, в които на старите хора с възможности за самостоятелно придвижване се създават условия за общуване, участие в културни мероприятия и др.

4.4. Мерки и дейности по Направление 4: Развитие на човешките ресурси

Обща цел 4. Да се повиши качеството и ефективността на социалните услуги чрез изграждане на необходимия капацитет за управление общинско ниво и чрез осигуряване на квалифициран и компетентен персонал за предоставяне на услуги:

Специфична цел 4.1. Да се стимулира развитието на административния и организационния капацитет на общинско ниво за управление на социални услуги

Мярка 4.1.1. Обучения за изграждане на капацитет за управление на социалните услуги.

Дейност 4.1.1.1. Обучения и консултиране за изграждане на умения за ефективно управление на социални услуги в общината: 1) за инициране на интервенции/планиране на разкриването на нови услуги; 2) умения за администриране на социални услуги – като държавно делегирана дейност; 3) Умения и нагласи за контрактиране на социални услуги към външни доставчици.

Дейност 4.1.1.2. Осъществяване на поредица от базисни и надграждащи обучителни модули за ръководните екипи на социалните услуги, които целят развитие на административния и управленски капацитет, допълнителна квалификация/опит и подобряване на вътрешния мениджмънт на социалните услуги в община Чепеларе по отношение на:

- анализ на потребностите от специалисти и поддържащ персонал, дизайн/развитие на длъжностните и функционалните характеристики на персонала;
- подбор и освобождаване на персонал, ориентиране към обучение /преобучение;
- ефективно планиране на работните задачи и дейностите по предоставяне на услугите, съобразно потребностите от развитие на предлаганите социални услуги;
- въвеждане на иновативни практики за ефективна оценка на положения труд, съобразени със спецификата на различните дейности по предоставяне на социалните услуги и обвързване на възнагражденията на служителите с реалната работа по случаи за удовлетворяване на потребностите на клиентите;
- добро управление и задържане на специалисти и на помощния персонал и осигуряване на тяхното непрекъснато развитие;
- стимулиране на работата в екип и работата в разширени/мултидисциплинарни екипи.

Мярка 4.1.2. Осигуряване на необходимото ресурсно обезпечаване в общинска администрация за администрирането, управлението и развитието на социалните услуги в общината

Дейност 4.1.2.1. Осигуряване на адекватен брой служители в дирекцията, ангажирана с разкриването и управлението на социалните услуги на територията на общината.

Дейност 4.1.2.2. Осигуряване на възможности за непрекъснато обучение, обмяна на опит и добри практики, с цел развитие на капацитета на екипа в дирекцията, ангажирана с управлението на социалните услуги и на доставчиците, които да повишават компетентността на служителите за оказване на съдействие при:

- изследване на потребностите, планиране на вида и обхвата на услуги по превенция на рисковите фактори и услуги за целевите групи в риск;
- реформиране и реструктуриране или закриване на съществуващи социални услуги, в съответствие с приоритетите и мерките на настоящата стратегия;
- финансово планиране и ефективно управление на ресурсите;
- познаване и прилагане на съществуващата нормативната уредба и добрите практики за администриране и управление на социални услуги в България.

Мярка 4.1.3. Изграждане на умения на общинско ниво за усвояване на структурни фондове с цел:

- ефективно използване на възможностите за финансиране от Структурните фондове на ЕС;

- капацитет за усвояване на средства от различни национални и донорски програми.

Дейност 4.1.3.1. Обучения и информационни срещи за запознаване, разбиране и ефективно използване на възможностите на финансовите инструменти от национално финансиране и Структурните фондове на ЕС;

Дейност 4.1.3.2. Предоставяне на консултации и техническа помощ от привлечени външни експерти, които ще работят съвместно с местните партньори и чрез практика ще спомогнат за развитието на компетенциите за управление на проекти:

- ефективно изпълнение на планираните проектни дейности; добро управление на наличните ресурси; стимулиране на участието на всички заинтересовани страни;
- документиране и популяризиране на успешните практики и резултати от реализацията на проекти; дейности за осигуряване на устойчивост на промяната и др.

Мярка 4.1.4. Формиране на умения за изграждане на партньорства.

Дейност 4.1.4.1. Обучения за изграждане на ефективни партньорства, умения и нагласи за развиване на публично-частни партньорства в областта на социалните услуги.

Дейност 4.1.4.2. Обучения за добро междусекторно взаимодействие:

- Ефективно взаимодействие между общинска администрация, ДСП и НПО;
- Механизми и подходи за осигуряване на подкрепа от гражданския сектор.

Дейност 4.1.4.3. Подкрепа при провеждане на срещи и дискусии със заинтересованите страни за:

- Адаптиране на общинските планове за развитие на социалните услуги към приоритетите, целите и принципите на Общинската стратегия;
- Осъществяване на информационни срещи и консултации между представители на общински съвет, общинска администрация, доставчици и други представители на общността (НПО и граждани)

Специфична цел 4.2. Да се осигури подкрепа за персонала на социалните услуги за развитие на професионалната квалификация и умения в съответствие със съвременните изисквания и стандарти.

Мярка 4.2.1. Осигуряване на условия за непрекъснато обучение, обмяна на опит и споделяне на добри ефективни практики на персонала в съществуващите социални услуги.

Дейност 4.2.1.1. Организиране и провеждане на специализирани обучения и курсове за квалификация и преквалификация за персонала в съществуващите социални услуги, които да осигурят:

- Обогаляване на знанията и опита им за ефективна работа по случай, свързана с индивидуализиране на оценката на потребностите на клиента;
- осигуряване на активното участие на клиента в процеса на работата по удовлетворяване на неговите потребности, подбор на специфичните дейности, свързани с предоставянето на социалната услуга;
- умения за оценка на въздействието, документиране на добрите практики в работата по случай.
- Обогаляване на знанията и опита им за ефективна работа по случай.

Дейност 4.2.1.2. Мотивиране на млади хора за социална работа с индивиди и групи в риск чрез срещи и кампании в училищата.

Дейност 4.2.1.3. Въвеждане на практики и форми за стимулиране на ученето от собствения опит, както и на обмяната на опит между сходни социални услуги.

Дейност 4.2.1.4. Развитие и насърчаване на доброволчески практики – осигуряване на обучение, възможности за обмяна на опит и консултиране по въвеждане на практика за работа с доброволци при предоставянето на социални услуги на местно ниво.

Дейност 4.2.1.5. Подкрепа и осигуряване на равен достъп до информация, консултации и обучения на ръководния, специализирания и помощния персонал, ангажиран с предоставянето на социални услуги в общината.

Дейност 4.2.1.6. Провеждане на обучения, които да осигурят усвояване на специфични нови умения за планиране на професионалното развитие и кариерно израстване, умения за работа в екип и ефективно общуване, работа по проекти, взаимодействие с различни институции.

Мярка 4.2.2. Осигуряване на капацитет за иновативните услуги и мерки, развитие на нов тип професионални умения и опит.

Дейност 4.2.2.1. Организиране на въвеждащи и надграждащи обучения за професионалистите, които ще бъдат ангажирани със създаването и управлението на нови социални услуги, за да се придобият нов тип управленски умения и практика за:

- създаване на методологии за новите услуги; организация на работата по предоставяне на новите услуги;
- развитие на междуинституционалното сътрудничество, както и привличане на представители на заинтересованите страни - граждани, НПО и пр. в процеса на осигуряване на ефективността и качеството на новите услуги.

Дейност 4.2.2.2. Организиране на обучения за обмяна на опит и добри практики, осигуряващи развитие на професионалните компетенции за създаване и прилагане на ефективни системи за управление на човешките ресурси, които представляват съвкупност от:

- Процедури за подбор на персонал за новите услуги, съобразно предварително изяснени длъжностни и функционални характеристики за специалистите и помощния персонал, ангажиран с предоставянето на услугата;
- Дейности за привличане и развитие на специалисти, чрез стажантски програми и /или преобучение на специалисти;
- Дейности за привличане на специалисти чрез контрактиране с други доставчици на социални услуги/или с НПО, в рамките на съществуващи или новосъздадени партньорски взаимодействия на местно ниво, с цел по-ефективно и гъвкаво използване на съществуващия набор от специалисти в общината и с цел оптимизиране на разходите за високо квалифициран персонал.

Мярка 4.2.3. Въвеждане на ефективни системи на супервизия в социалните услуги.

Дейност 4.2.3.1. Провеждане на обучения, консултации и подкрепа, които да развият капацитета за осъществяване на супервизия, съобразена със спецификата на предоставяните услуги.

Дейност 4.2.3.2. Въвеждане на практиката за осъществяване на индивидуална и групово супервизия, като елемент от системата за управление на човешките ресурси и като средство за осигуряване на качество на предоставяните услуги.

4.5. Мерки и дейности по Направление 5: Изграждане на междусекторно сътрудничество

Обща цел 5. Да се повиши ефикасността на услугите и допълване на наличните ресурси чрез развитие на междусекторно сътрудничество

Специфична цел 5.1. Да се утвърдят ефективни механизми за междусекторно сътрудничество и развитие на социални услуги.

Дейностите по това направление са описани в Мярка 4.1.4. **Формиране на умения за изграждане на партньорства.**

Планирани социални услуги и мерки в община Чепеларе

№	Услуга, вид	Потребители		Капацитет			<u>Община Чепеларе</u> Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Местоположение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториален обхват	2010	2011	2015			
1.	Център за обществена подкрепа гр. Чепеларе	Деца в риск от изоставяне и техните семейства; Деца, жертва на насилие и техните семейства; Деца с противообществени прояви, отпаднали от училище или в риск от отпадане от училище на възраст от 3 до 18 години и техните семейства в общността.	Община Чепеларе			25	Превенция на изоставянето на деца и настаняването им в специализирани институции; Реинтеграция на деца в биологичното им семейство; Подкрепа на деца и младежи, напускащи специализирани институции за деца, както и на младежи в риск с цел успешна социална интеграция и професионална реализация; Консултиране и подкрепа на семейства в риск; Превенция на отпадането от училище.	Град Чепеларе	Нова /от 2013 г./
2.	Център за настаняване от семеен тип – с. Павелско (7-14 г.) Държавно делегирана дейност /ДДД/	За деца в риск от настаняване в специализирани институции.	Община Чепеларе и други общини	15	15	15	Образователна, социална, здравна и психологическа грижа и подкрепа за деца в риск в среда близка до семейната.	с.Павелско	Налична - държавно делегирана дейност
3.	Приемна грижа	Деца в риск	Община Чепеларе	0	2	15	Създаване на условия за отглеждане и възпитание на деца в семейна среда за определен период от време.	Община Чепеларе	Нова (2011 г.)
4.	Личен асистент-услуга в общността по НП “АХУ” и ОП “РЧР”	Лица и деца с трайни увреждания, с тежко здравословно състояние, които не могат или са много затруднени да се обслужват сами.	Чепеларе	16	20	23	Осигуряване на грижи в семейна среда на нуждаещите се от постоянно обгрижване в ежедневието, като успоредно се осигурява заетост на безработни лица. Превенция на настаняването в СИ.	Община Чепеларе	Налична, за разширяване
5.	Социален асистент – услуга в общността по НП “АХУ” и ОП	Лица и деца с трайни увреждания, с тежко здравословно състояние, които не могат или са много затруднени да се обслужват	Чепеларе	16	10	14	Осигуряване на грижи в семейна среда на нуждаещите се, които поради различни ограничения от здравословен характер са изключени от социалния живот и са в риск от	Община Чепеларе	Налична, за разширяване

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги в община Чепеларе

№	Услуга, вид	Потребители		Капацитет			Община Чепеларе Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Местоположение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториален обхват	2010	2011	2015			
	“РЧР”	сами.					зависимост от институционален тип грижи.		
6.	Домашен помощник – услуга в общността по ОП “РЧР”	Лица с увреждания или самотни хора с увреждания, или с влошено здраве, които не могат или са затруднени да организират ежедневието си бит.	Чепеларе	10	24	29	Осигуряване на грижи в семейна среда на нуждаещите се, които поради различни ограничения от здравословен характер са изключени от социалния живот. Помощ при организирането на ежедневни битови потребности. Превенция на настаняването в СИ.	Община Чепеларе	Налична, за разширяване
7.	Дневен център за стари хора	Възрастни и самотно живеещи стари хора	с. Хвойна; с. Павелско, с. Малево; с. Орехово	20	10	10	Организиране на индивидуални и групови консултации с различни специалисти; Организиране на занимания по интереси; Провеждане на здравна профилактика, здравни беседи и консултации с медицинско лице; Предоставяне на услуги като измерване на кръвно налягане, пулс, тегло, попълване на молби и формуляри; разговори и дискусии по интересоващи възрастните хора проблеми; организиране на свободното време, организиране на мероприятия за социални контакти.	Хвойна	Налична
8.	Комплекс за социални услуги чрез предлагане на социалните услуги: 1.Център за социална рехабилитация и интеграция за	Възрастни и самотно живеещи стари хора, възрастни с увреждания.	Община Чепеларе			25	Проучване на потребностите на населението от този вид услуга; Комплексът ще функционира под единно ръководство и ще ползва обща инфраструктура Той ще предлага социални услуги, свързани с извършване на рехабилитация, социално-правни консултации, образователно и професионално обучение и ориентиране, изготвяне и осъществяване на индивидуални	Чепеларе	Разработване на проект за услугата ЦСРИ, включващ: 1. Проучване на потребностите – 2011 г. 2. Осигуряване на финансиране чрез кандидатстване по програма – 2012 г. 3. Нови, стартират през 2013 г. с

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги в община Чепеларе

№	Услуга, вид	Потребители		Капацитет			Община Чепеларе Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Местоположение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториален обхват	2010	2011	2015			
9.	деца и възрастни -ДДД 2. Домашен социален патронаж – общинска дейност					25	програми за социално включване. Организиране на индивидуални и групови консултации с различни специалисти; Организиране на занимания по интереси; Провеждане на здравна профилактика, здравни беседи и консултации с медицинско лице; Предоставяне на услуги като измерване на кръвно налягане, пулс, тегло, попълване на молби и формуляри; Разговори и дискусии по интересоващи възрастните хора проблеми; Организиране на свободното време, организиране на мероприятия за социални контакти. Създаване на мобилен екип, осигуряващ ползването на услугите. Посреднически услуги за улесняване достъпа до пазара на труда, до обучения за квалификация, преквалификация и ограмотяване.		капацитет по 25 места
10.	3. Дневен център за стари хора - ДДД					25			
11.	Клуб на пенсионера - общинска дейност	Пенсионери, които нямат сериозни здравословни проблеми и се самообслужват сами	Чепеларе	2	3	3	Осигуряване на социални контакти. Информационни и консултантски услуги, културни дейности	Чепеларе, Павелско, Орехово	Налична, за разширяване
12.	Клуб на хора с увреждания – общинска дейност	Хора с различни видове увреждания	Общински	4	4	4	Осигуряване на условия и организиране на дейности за социално включване на уязвими групи; осигуряване на заетост; информационни и консултантски услуги	Чепеларе, Забърдо, Павелско, Богутево	Налични и за развитие Разработване на целеви проекти; Общинска дейност, съвместно с териториалните и национални организации на хората с увреждания

5. Логическа рамка и ключови индикатори за успех

Логическа рамка на Общинска стратегия за развитие на социалните услуги в община Чепеларе

[illegible]

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги в община Чепеларе

Обща цел 3	Да се подобри качеството на живота на старите хора в община Чепеларе	• Предотвратена преждевременна институционализация на самотно живеещи стари хора чрез развитите услуги за грижа в домашна среда; • Осигурени услуги, подкрепа и грижи в домашна среда за поне 30% от старите хора в община Чепеларе с приоритетно обхващане на самотно живеещите в изолирани населени места извън общинския център; • Развити нов тип алтернативни услуги в среда близка до домашната за стари хора, които не са в състояние да живеят самостоятелно.	-Статистически данни на НСИ и РЦЗ; -Данни от Общ. администрация - Данни и справки от ДСП и РДСП; - Посещения на място.	2012 - 2015
Обща цел 4	Да се повиши качеството и ефективността на социалните услуги чрез изграждане на необходимия капацитет за управление на общинско ниво и чрез осигуряване на квалифициран и компетентен персонал за предоставяне на услуги	• Подобрена професионална квалификация и специализирани умения за социална работа поне на 60% от персонала на доставчиците на услуги в Община Чепеларе; • Изградени и работещи системи за супервизия в най-малко 60% от социалните услуги в община Чепеларе.	- Проучване за обратна връзка от потребителите за качеството на СУ, анкети; -Документация на СУ, срещи с персонала; - Документация от обученията.	2012 - 2015
Обща цел 5	Да се повиши ефикасността на услугите и допълване на наличните ресурси чрез развитие на междусекторно сътрудничество	• Инициирани и развити смесени междусекторни услуги (между 2 или повече от секторите здравеопазване, социални услуги, образование, заетост, жилищна политика и инфраструктура); • Формулирани и осъществени общински мерки (проекти) за социално включване на уязвими общности и рискови групи в община Чепеларе – поне 1 в общината.	-Протоколи и решения на ОбС; - Подписани междусекторни споразумения; - Срещи; -Доклади ЗМО, Мониторингови доклади.	2012 - 2015

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги в община Чепеларе

Конкретни цели	Мерки, дейности	Преки резултати / индикатори за изпълнението на планираните дейности	Ключови индикатори за ефекта и ползите от реализацията на Стратегията	Източници на информация	Период на проверка
Приоритетно направление 1: Превенция за деца и семейства в риск					
1.1. Да се намали изоставянето на деца и настаняването им в специализиран и институции и да се подкрепи задържането им в биологичното семейство	Мярка 1.1.1. Изграждане на ЦОП за обхващане на 80% от уязвимите семейства с деца в риск в общината. Развиване на широк кръг дейности по превенция на изоставянето на децата и настаняването им в специализирани институции. Мярка 1.1.2. Осигуряване на грижа при близки и роднини за изоставени и negliжирани деца. Мярка 1.1.3. Осигуряване на услуги в подкрепа на осиновяването. Мярка 1.1.4. Развитие на Приемната грижа в община Чепеларе и включване по 2-3 работещи приемни семейства годишно. Мярка 1.1.5. Развитие на ЦНСТ – с. Павелско за осигуряване на резидентна грижа за деца в среда, близка до семейната.	• Утвърдена смесена услуга Ранна интервенция на изоставянето (от 2011 г.) с мрежа за подкрепа в цялата област; • Предоставени консултации и подкрепа на 90% от идентифицираните бъдещи майки в риск да изоставят детето си; • Разкрити 1 нов ЦОП гр. Чепеларе през 2013 г. • Обхванати 25-45 ползватели от община Чепеларе в ЦОП годишно (40) от 2013 г.; • Осигурени консултации и обучения за кандидат-осиновителите; • Развита услуга за приемна грижа на общинско ниво; • Проведени 5 информационни кампании за приемна грижа – по 1 всяка година • Работещо ЦНСТ в с. Павелско, капацитет 15 места	• Намаление на децата, изоставени в родилен дом с 20% годишно; а в края на стратегията – намаление с 50% спрямо нивото от 2007-2010 г.; • Осигурен достъп до СУ за деца и семейства в риск в общината чрез работещ ЦОП. • Увеличен брой приемни семейства до 15 през 2015 г. • Осигурени приемни семейства за 15 деца до 2015 г. • Повишена информираност за приемната грижа в общината; • Подобро качество на резидентната грижа за деца, предоставена в среда, близка до семейната в ЦНСТ	- Статистически данни на ТСБ и НСИ; - Проучване за обратна връзка от потребителите; - Месечни и тримесечни справки от ЦОП; - Решения на ОС за разкрити нови общински услуги в подкрепа на уязвими семейства и деца; - Данни на ОЗД; - Доклади ЗМО и др.	Годишна база По-подробни данни 2012-2015
1.2. Да се осигурят условия за развитие на децата с увреждания, отглеждани в семейството.	Мярка 1.2.1. Разкриване на ЦСРИ за осигуряване на достъп до здравна грижа, медицинска и социална рехабилитация за поне 40% от децата с увреждания и подкрепа за техните семейства. Мярка 1.2.2. Подкрепа за	• Провеждани консултации, обучения и подкрепа на поне 15 семейства на деца с увреждания годишно; • Осъществени преки контакти и посредничество от ДБТ за намиране на работа и повишаване на квалификацията на родителите	• Разкрит ЦСРИ в община Чепеларе за обхващане на деца и възрастни с увреждания • Оказана подкрепа на семейства на деца с увреждания • Осигурени услуги по ранна интервенция поне на 80% от семействата с деца с увреждания • Осигурен достъп до здравна грижа,	-Справки и отчети на СУ; - Обратна връзка от потребителите; - База данни на ОЗД и ДСП; -Доклади ЗМО.	Годишна база По-подробни данни 2012-2015

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги в община Чепеларе

Конкретни цели	Мерки, дейности	Преки резултати / индикатори за изпълнението на планираните дейности	Ключови индикатори за ефекта и ползите от реализацията на Стратегията	Източници на информация	Период на проверка
	родителите за отглеждане на децата с увреждания в семейството.		медицинска и социална рехабилитация за поне 70% от децата с увреждания и подкрепени техните семейства.		
1.3. Да се осигури подкрепа на уязвимите семейства и децата за социално включване, превенция на рисково поведение и negliжиране на децата	Мярка 1.3.1. Развиване на услуги в общността за подобряване на родителския капацитет и за превенция на negliжирането на децата, отглеждани в семейна среда. Мярка 1.3.2. Инициативи и програми, насочени към децата и младежите за превенция на рисково поведение. Мярка 1.3.3. Подкрепа за преодоляване на последиците от рисковото поведение при децата и младежите и работа с деца на улицата, жертви на насилие, трафик.	- Предоставени услуги, консултации и подкрепа на деца и родители; - Осъществени обучения за отговорно родителство, консултиране от ЦОП и в поне 50% от училищата; - Реализирани подходящи за различните възрастови групи ученици информационни кампании за превенция на насилието, рисковото поведение, зависимостите във всички училища в общината; - Осигурен достъп до кризисно настаняване за деца и младежи с рисково поведение. - Повишена информираност и мотивация	- Осигурен достъп до СУ за деца и семейства в риск в чрез разкрития ЦОП; - Оказана подкрепа за отговорно родителство сред 80% от семействата на децата, клиенти на услуги в ЦОП; - Подобрена информираност на учениците и младежите за последиците от зависимостите и рисковото поведение; - Предоставени услуги /подкрепа за реинтеграция за 80% от децата и лицата жертви на насилие, трафик, зависимости, рисково поведение.	-Статистически данни на НСИ и ТСБ; -Месечни и тримесечни справки от ЦОП; - Проучване за обратна връзка от потребителите; - Присъствени списъци; -Публикации в медиите.	Годишна база По-подробни данни 2012 - 2015 20011-2015
1.4. Да се осигури равен достъп на децата от рискови общности и уязвими групи до качествено образование.	Мярка 1.4.1. Гарантиране на задължителното предучилищно образование за всички подлежащи деца в община Чепеларе. Мярка 1.4.2. Програми за превенция на отпадането от училище с цел намаляване с 90% на отпадналите деца и реинтеграция в образованието на отпадналите деца и младежи. Мярка 1.4.3. Осигуряване на интегрирана предучилищна	- Брой реализирани проекти на общината, училища, НПО, за обхващане на ученици в училище и за повишаване на мотивацията и знанията им; - Реализирани годишни кампании на учители и НПО за записване на децата в подготвителен и първи клас, със специален фокус към децата от ромската общност; - Брой деца обхванати в извънкласни и извънучилищни дейности, изпълнявани в рамките на образователни проекти, хоризонталните политики и дейността на ОДК; - Осигурени ресурсни учители за деца с увреждания, интегрирани в масовите	- Осигурено пълно обхващане на децата в задължителното предучилищно образование; - Повишена училищна посещаемост и интерес към учебния процес на децата, обхванати в извънкласни и извънучилищни форми; 70% от децата с увреждания редовно посещаващи училище и обхванати в подходящи форми на включващо образование; - Инвестирани ресурси от общината за достъпна среда (обем средства -0.1 % от общинския бюджет за инфраструктура); - Подобрена достъпна среда в учили-	- Статистически данни и справки от РИО на МОМН; - Среци в учили-щата с деца, ро-дители, учители; - Справки и отчети на социалните услуги; -Годишни доклади, статистически данни и отчети	Всяка учебна година Септември /януари / юни сравните лни данни 2011 / 2012/ 2015

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги в община Чепеларе

Конкретни цели	Мерки, дейности	Преки резултати / индикатори за изпълнението на планираните дейности	Ключови индикатори за ефекта и ползите от реализацията на Стратегията	Източници на информация	Период на проверка
	подготовка и образование за децата с увреждания – обхващане на 70% от децата с увреждания в подходящи форми на включващо образование. Мярка 1.4.4. Целенасочена политика за приобщаване на родителите и общността в учебно-възпитателния процес на техните деца.	детски градини и училища; • Брой участници в организирани курсове и форми за наваксване на учебния материал от изоставащите ученици; • Разработени и приети общински планове - мерки за достъпна среда в учебните заведения за деца с увреждания.	щата и детските градини за деца и младежи с увреждания, съгласно конкретните планове на общината; • Подобрени умения на 10 учители за включване на родителите в образователно-възпитателния процес.	на общинска администрация; -Проучвания.	
Приоритетно направление 2: Развитие на социални услуги за социално включване на уязвимите групи и лица в неравностойно положение					
2.1. Да се осигурят условия за пълноценен и достоен живот на лицата с увреждания в семейна среда чрез предоставяне на социални услуги и грижа в общността	Мярка 2.1.1. Разширяване на социалните услуги в домашна среда за подкрепа в ежедневието на хората с увреждания и техните семейства Мярка 2.1.2. Подкрепа на лицата с увреждания и техните семейства чрез предоставяне на услуги в ЦСРИ и др. Мярка 2.1.3. Развиване на целеви общински политики/мерки за социално включване на хората с увреждания	- Увеличен със 100% брой на ангажираните лични асистенти, с по 90% брой на ангажираните социални асистенти и домашни помощници през 2015г. спрямо 2010г. - Увеличен капацитет на Домашния социален патронаж в Община Чепеларе през 2015г. спрямо 2013г.; - Действащ ЦСРИ с капацитет общо 25 места през 2015г. - Осигурена подкрепа от Общ. администрация и организациите на ХУ при осъществяване дейностите на Клуба на ХУ и при разкриване на нови такива.	- Осигурени услуги в домашна среда за около 20 % от хората с увреждания-потребители на услугите ДСП, личен асистент, социален асистент, домашен помощник; - Осигурена рехабилитация и услуги в ЦСРИ за 20-30 лица с увреждания средно на година.	- Статистически данни на НСИ и РЦЗ - Данни от общинска администрация; - Данни и справки от Д"БТ"; - Данни и справки от ДСП и РДСП; - Обратна връзка от потребителите; - Посещения на място.	Годишна база Данни - 2012 - 2015
2.2.Създаване на условия за реинтеграция на уязвими лица, групи и	Мярка 2.2.1. Осигуряване достъп до развитие за уязвими лица, групи и общности в риск в община Чепеларе	- Реализирани целеви мерки -достъп до заетост, обучение, професионална квалификация и преквалификация на хора с увреждания с възможности за работа; - Приложени общински и национални	Поне 25-30% от лицата с увреждания с право на работа, обхванати в програмите на Д"БТ" за трудово посредничество, достъп до квалификация и заетост.	-Данни от общинска администрация; - Данни и справки от	Годишна база Данни - 2012 -

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги в община Чепеларе

Конкретни цели	Мерки, дейности	Преки резултати / индикатори за изпълнението на планираните дейности	Ключови индикатори за ефекта и ползите от реализацията на Стратегията	Източници на информация	Период на проверка
общности в риск		мерки за осигуряване на възможности за самостоятелен живот на хората с увреждания-обучение, доходи, жилище, достъп до услуги и социално подпомагане и др.; Подобрена инфраструктура и осигурена достъпна среда в общината за хората с увреждания.		Д”БТ”; - Обратна връзка от потребителите; - Посещения на място.	2015
Приоритетно направление 3: Грижа за старите хора					
3.1. Да се разшири мрежата от социални услуги в общността за осигуряване на условия за спокоен и достоен живот на старите хора в домашна среда	Мярка 3.1.1. Разширяване обхвата на услугите в семейна среда. Мярка 3.1.2. Развиване дейностите на Домашния социален патронаж. Мярка 3.1.3. Осигуряване на дневна грижа и почасови услуги за старите хора.	- Увеличен със 100% брой на ангажираните лични асистенти, с по 90% брой на ангажираните социални асистенти и домашни помощници през 2015 г. спрямо 2010 г. - Увеличен капацитет с около 20% на Домашния социален патронаж в Община Чепеларе през 2015г. спрямо 2013г.; - Реализирани програми и/или мерки за осигуряване достъп до административни услуги, здравни услуги, социално подпомагане и др.; - Осигурена подкрепа от Общ. администрации при осъществяване дейностите на Клубовете на пенсионера.	- Подобри и разширени услуги в домашна среда за около 30 % от старите хора - потребители на услугите ДСП, личен асистент, социален асистент, домашен помощник. - Подобри услуги в общността в ДЦСХ; - Подобрен достъп до административни услуги, здравни услуги, социално подпомагане и др. на старите хора.	- Данни от общинска администрация - Данни и справки от ДСП и РДСП; - Обратна връзка от потребителите; - Посещения на място.	Годишна база Данни - 2012 - 2015
Приоритетно направление 4: Развитие на човешките ресурси					
4.1. Да се стимулира развитието на административния и организационния капацитет на общинско ниво за управление на социални	Мярка 4.1.1. Обучения за изграждане на капацитет за управление на социалните услуги. Мярка 4.1.2. Осигуряване на необходимото ресурсно обезпечаване в общинска администрация за администрирането, управлението и развитието на социалните услуги в общината	- Създаване и внедряване на модел и механизми за стимулиране на най-добри практики; - Осигуряване на условия за обмен на добър опит и практики; - Създаване на допълнителни стимули за предлагане и внедряване на най-добри практики; - Използване на иновативни методи и подходи.	- Създаден модел и механизми за стимулиране на най-добри практики; - Поне 2 внедрени иновативни модели и механизми.	- Данни от общинска администрация; - Публикации и др.	Данни - 2011 - 2015 при конкретна необходимост

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги в община Чепеларе

Конкретни цели	Мерки, дейности	Преки резултати / индикатори за изпълнението на планираните дейности	Ключови индикатори за ефекта и ползите от реализацията на Стратегията	Източници на информация	Период на проверка
услуги	Мярка 4.1.3_ Изграждане на умения на общинско ниво за усвояване на структурни фондове Мярка 4.1.4. Формиране на умения за изграждане на партньорства				
4.2. Да се осигури подкрепа за персонала на социалните услуги за развитие на професионалната квалификация и умения в съответствие със съвременните изисквания и стандарти.	Мярка 4.2.1. Осигуряване на условия за непрекъснато обучение, обмяна на опит и споделяне на добри ефективни практики на персонала в съществуващите социални услуги. Мярка 4.2.2. Осигуряване на капацитет за иновативните услуги и мерки, развитие на нов тип професионални умения и опит Мярка 4.2.3. Въвеждане на ефективни системи на супервизия в социалните услуги.	- Проучване на тенденции, нови стандарти и изисквания; - Обобщени нови стандарти и изисквания; - Проучване на новите стандарти, изисквания и тенденции и осигуряване на необходимото обучение; - Периодично подобряване на квалификацията; - Проучване и създаване на фонд от добри практики, чрез програми, подкрепящ професионалната квалификация и умения на персонала.	• Създаден фонд от добри практики. • Обобщени нови стандарти и изисквания; • Подобряване на цялостната политика предоставяща социални услуги чрез подпомагане разработването на проекти по различни програми.	- Данни от общинска администрация; -Публикации и др.	Данни - 2011 - 2015 при конкретна необходимост
Приоритетно направление 5: Изграждане на междусекторно сътрудничество					
5.1. Да се утвърдят ефективни механизми за междусекторно сътрудничество и развитие на социални услуги.	По Мярка 4.1.4. Формиране на умения за изграждане на партньорства	- Обучения за изграждане на ефективни партньорства, умения и нагласи за развиване на публично-частни партньорства в областта на социалните услуги; - Обучения за добро междусекторно взаимодействие; -Провеждане на срещи и дискусии със заинтересованите страни.	• Създадени партньорства; • Проведени обучения	- Данни от общинска администрация; -Публикации и др.; -Данни от партньори.	Данни - 2011 - 2015

6. Система за мониторинг и оценка

6.1. Цели и задачи на мониторинга и оценката

Системата за мониторинг и оценка е ключов инструмент за развитие на политики и програми в социалната сфера и особено за дългосрочни и комплексни интервенции като Общинската стратегия за социалните услуги в община Чепеларе. Резултатите от мониторинга и оценката са основа за актуализацията на стратегията по отношение на приоритетните направления и целите, както и за препланирането на оперативните задачи в хода на изпълнението.

Специфичните цели и задачи на системата за мониторинг и оценка са:

1. Да осигурява постоянен поток от актуална информация за развитието на социалната среда в община Чепеларе, чрез:

- Наблюдение на промените в базовите индикатори за ситуацията;
- Обратна връзка от целевите групи и преките потребители за вида и качеството на предоставяните услуги и подкрепа;
- Обратна връзка от преките изпълнители на дейностите, за трудностите в изпълнението на услугите, възможностите за усъвършенстване и нуждите от обучение и развитие на човешките ресурси.

2. Да обезпечи текущия мониторинг на изпълнението на дейностите по Стратегията на общинско ниво, чрез:

- Събиране на информация за обема и преките резултати от осъществяваните дейности/ услуги;
- Пряко наблюдение на хода, методите и начините на текущото изпълнение на планираните дейности, както и на степента на изпълнение на времевия график на дейности и резултати;
- Анализ на резултатите от мониторинга в сравнение със заложените количествени и качествени индикатори в Плана за действие.

3. Да се изработят комплексни оценки на ефекта и цялостното въздействие от изпълнението на Общинската стратегия от гледна точка на целевите рискови групи. Оценката обхваща следните критерии:

- Релевантност – съответствието на целите и интервенцията спрямо реалните проблеми и конкретните потребности и възможности на рисковите групи;
- Ефикасността на изпълнените дейности и постигнатите преки резултати по отношение на обема на дейностите, спазването на сроковете, планираните/вложените ресурси;
- Ефективност – оценка на реалните ползи и ефекти за потребителите на услуги, както и на степента на обхващане на целевите групи, индивиди и общности в риск от изпълнените дейности. Качеството на предоставените социални услуги се оценява през призмата на ефекта и ползите за потребителите при задоволяването на техните потребности - индивидуални и общи за рисковата група;
- Въздействието на Общинската стратегия върху общия социален контекст, степен на постигане на дългосрочните цели, комплексна оценка на предизвиканите качествени промени в състоянието на социалната среда и рисковите групи;
- Устойчивостта на дейностите, резултатите и ползите за целевите групи и продължението им след времевата рамка на Стратегията.

4. Да осигури системното актуализиране на Общинската стратегия, подобряването на политиките за социално включване и постоянното усъвършенстване на социалните услуги и мерки чрез:

- Предоставяне на конкретни препоръки за актуализиране на цялостната Стратегия по отношение на избраните приоритетни направления, дългосрочни и конкретни цели на интервенцията;
- Препоръки и текуща, актуална информация за оперативно препланиране на дейностите и следващите етапи от изпълнението на предвидените дейности – социални услуги и мерки;
- Системна обратна връзка от потребителите на услуги и препоръки за подобряване на вида и качеството на услугите в съответствие с реалните групови и индивидуални потребности;
- Консултации и методическа помощ за усъвършенстване и подобряване на качеството на социалните услуги по места;
- Идентифициране на добрите практики и мултиплициране на натрупания опит.

6.2. Логическа рамка и ключови индикатори за успех

В системата за мониторинг и оценка на Стратегията ще се следят два основни типа индикатори. **Базовите индикатори за ситуацията** описват общия социален контекст и представят настъпилите промени за рисковите групи в сравнение със стартовата “изходна точка” в състоянието им (2010 г.). Тези индикатори осигуряват обективно измерване на реалната постигната промяна в социалния контекст през времевата рамка на Стратегията и дават възможност да се оцени обективно цялостния ефект и въздействие от изпълнението на Общинската стратегия. Чрез **индикаторите за прогреса** се проследява напредъка в постигането на конкретните цели на Стратегията и се измерват преките резултати от интервенцията и осъществените дейности – социални услуги и мерки.¹

6.3. Изграждане на система за мониторинг и оценка на стратегията

Изграждането на цялостна функционираща система за мониторинг и оценка предполага комплекс от дейности, които се осъществяват на няколко етапа:

- създаване на структура и изграждане на екип;
- развитие на уменията и капацитета за мониторинг и оценка;
- осмисляне и конкретизиране на системата от индикатори;
- планиране и изпълнение на дейности за мониторинг и оценка;
- разпространение на заключенията от мониторинга и оценката и актуализиране на планове и дейности в съответствие с направените препоръки.

6.3.1. Създаване на звено за мониторинг и оценка

Оперативното изпълнение на дейностите изисква да се обособи Звено за мониторинг и оценка (ЗМО) с ясни и конкретни задачи и отговорности, което да разполага и с относителна независимост от преките изпълнители на услугите и мерките за социално включване.

Структура:

ЗМО ще се създаде като структура с представители на Общинска администрация, ДСП – Смолян, Обществен съвет по реда на чл. 35 от ЗСП.

¹ Ключовите базови индикатори са представени в Логическата рамка на стратегията на ниво общи цели, а индикаторите за прогреса – на ниво специфични цели и преки резултати от мерките и дейностите.

Задачите и отговорности на ЗМО:

- Координира цялостната дейност по мониторинг и оценка в община Чепеларе;
- Изпълнява посещения на място за наблюдение на дейности и социални услуги в общината;
- Събира информация за базовите индикатори;
- Събира и систематизира текуща информация за социалните услуги и дейности;
- Оказва съдействие и логистика за проучвания, оценки и други дейности, осъществявани от външни експерти или организации.

Раздел В: План за действие

7. Институционална рамка на изпълнението на стратегията

7.1. Отговорности и роли в изпълнението на стратегията

7.1.1. Община

Общината разработва, приема и осъществява годишния План за действие по Общинската стратегия за развитие на социалните услуги

Местната власт разработва и изпълнява интегрирана политика за развитие на хората в риск като комбинира ресурсите и координира дейностите в сферата на социалното подпомагане, образование, здравеопазване, политики на пазара на труда, водени от интересите и нуждите на групите и хората в риск. Общината е доставчик на социални услуги и осъществява мониторинг и оценка на изпълнението на тези услуги и оценка на нуждите на групите в риск.

Общината се ангажира да предоставя за сведение на Областния съвет за развитие всички проекти, с които се кандидатства за финансиране на дейности по изпълнението на Общинската стратегия за развитие на социални услуги.

Роля и отговорности на Общинския съвет:

- Обсъжда и приема Общинска стратегия за развитие на социални услуги на територията на общината и годишния план за действие по изпълнението ѝ по предложение на кмета на общината;
- Приема проектни предложения за финансиране на социални услуги, които ще се развиват на територията на общината и планирани в Стратегията.
- Взема решения, свързани с развитие на СУ на територията на общината (откриване, закриване, разширяване, дофинансиране и пр.).

Роля и отговорност на кмета на общината:

- организира изработването на годишния План за действие по Стратегията и го внася за обсъждане и приемане от Общинския съвет;
- организира разработването на общинските секторни политики и след приемането им от Общинския съвет организира цялостното им изпълнение. Кметът и общинската администрация осъществяват съгласуването на дейностите за развитие на социалните услуги с общите хоризонтални мерки за социално включване;

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги в община Чепеларе

- ръководи, организира и контролира дейността по изпълнението на годишния план за развитие на социалните услуги;
- участва в осъществяването на годишен мониторинг и оценка на изпълнението на годишния план за развитие на социалните услуги;
- търси възможности за финансиране от различни финансови източници за реализиране на конкретните общински дейности, планирани в Стратегията.

Общественият съвет по реда на чл. 35 от ЗСП е консултативен орган към общината за осъществяване на сътрудничество, координация и консултация между община, централни държавни органи и доставчици на социални услуги с цел реализиране на социалната политика в конкретната общината. Неговата роля в изпълнението на стратегията е свързана с:

- обсъждане на Общинската стратегия;
- осъществяване на обществен контрол върху развитието на социалните услуги и инициативи, съобразно Стратегията;
- той е част от структурата на ЗМО;
- стимулиране на партньорството между местната власт и доставчиците на социални услуги за реализиране на планираните дейности в стратегията на територията на общината.

7.1.2. РДСП и ДСП

Роля и отговорности на РДСП – Смолян

- Изготвя становища и прави предложения до АСП за откриване и закриване на социални услуги, в съответствие с планираните дейности в Стратегията;
- Осигурява методическа подкрепа на персонала на социалните услуги и осъществява системен контрол върху предоставянето на социалните услуги, планирани в Стратегията.

Роля и отговорности на ДСП - Смолян (отдел „Социална закрила” и „Закрила на детето” включително чрез изнесените си работни места в община Чепеларе):

- Прави предложения до кмета на общината за предоставяне на социални услуги в общината;
- Прави предложения до РДСП - Смолян за откриване, реформиране и закриване на социални услуги, съобразно планираните дейности в стратегията;
- ДСП и ОЗД управляват случаите на хората и децата в риск; разработват оценки и индивидуални планове за децата и лицата, настанени в специализирани институции;
- Осъществяват сътрудничество между общинската администрация и неправителствени организации във връзка с общинската стратегия и предвидените дейности в нея;
- Събират и актуализират данните на базовите индикатори и резултатите от изпълнение на социалните услуги.

7.1.3. РИО на МОМН

Важна роля в реализацията на мерките в сферата на образованието, заложи в Стратегията, изпълняват и Екипът за комплексно педагогическо оценяване към РИО на МОМН и Ресурсният център за подпомагане на интегрираното обучение и възпитание на деца и ученици със специални образователни потребности – РЦПНОВДУСОП.

Конкретните отговорности и роля на РИО на МОМН са:

- Носи отговорност за интегриране в системата на образование на децата с увреждания, отглеждани в семействата;
- Съдейства на училищата за насочване на нередовно посещаващи училище ученици и деца с рисково поведение към отдела за закрила на детето, ЦОП или други услуги в общността.
- Осигурява методическо ръководство и насърчава училищата за развитие на дейности съвместно с ЦОП и НПО за повишаване на мотивацията на учениците за задържане в училище и за запълване на свободното им време според индивидуалните им интереси; програми и проекти за превенция на рисковото поведение на деца; за реинтеграция в системата на образование на отпаднали деца, за задържането им в училище чрез участие в извънкласни дейности според индивидуалните им интереси и за наваксване на образователни пропуски.

7.1.4. Дирекция „Бюро по труда”

Дирекция „Бюро по труда” - Смолян участва в планирането и изпълнението на програми и активни мерки за интеграция на пазара на труда на хора в риск (лица с увреждания, младежи, напускащи специализирани институции; младежи, отпаднали от училище; трайно безработни, със специално внимание към безработните от обособените ромски общности) и мерки за подкрепа на семействата на групи в риск.

Основната роля на **Дирекция "Бюро по труда"** по изпълнението на стратегията включва:

- Участие в разработването на общински програми за заетост и за обучение на рискови групи;
- Консултиране на младежи, напускащи и напуснали институции с цел професионално ориентиране, повишаване на квалификацията и посредничество при намиране на работа;
- Разработване на мерки и програми съвместно с общината за професионална квалификация и включване на пазара на труда на възрастни с увреждания и на хора, живеещи в затворени етнически общности;
- Посредничество между работодатели и безработни от рисковите групи с цел намиране на работа.

7.1.5. Неправителствени организации

Важна роля в изпълнението на стратегията играят НПО – част от тях потенциални участници в предоставянето на социални услуги като преки доставчици, други допринасят за прилагането на принципите и философията на Стратегията като представители на гражданското общество и групите в риск. С активното участие на НПО в процеса ще се подобри развитието на съществуващите услуги, застъпничество, обучение, партниране в управление на услугите. Тяхната роля се заключава в:

- Съвместно с общината, ДСП и граждани разработват интегрирани политики и мерки за социално включване, в съответствие с мерките в стратегията;
- Участват във формулирането и изпълнението на хоризонтални мерки и политики за социално включване като партньори на общината и/или водещи организации за проектите;
- Предоставят социални, здравни и образователни услуги на територията на общината за хора в риск;

- Подпомагат училищата, Консултативен център към МКБППМН и ЦОП при работа със семейството и с деца за изграждане на умения за самостоятелен живот и индивидуално развитие, задържане в училище, превенция на рисково поведение и зависимост;
- Участват в актуализирането на Стратегията, в изготвянето на годишен план за действие и в осъществяването на мониторинг и оценка на изпълнението ѝ като подпомагат събирането на данни и оценката на потребностите на крайните потребители.

7.1.6. Местен бизнес, организации на бизнеса

Приносът на **местния бизнес** се очертава в някои направления:

- Мобилизиране на бизнеса в публично-частни партньорства (в това число - за изграждане на социална инфраструктура, поддържане на сгради за социални услуги, социално предприемачество.)
- Финансиране и съфинансиране на пилотни алтернативни социални услуги, които са от особено значение за решаване на проблемите на рисковите групи, но са извън кръга на държавното финансиране;
- Активно участие при организираните целеви срещи.

8. Ресурси

8.1. Изграждане на капацитет за изпълнение на стратегията

Общинската стратегия предвижда конкретни мерки за обезпечаване на социалните услуги с необходимия персонал със съответната квалификация и умения.

В таблицата по-долу са показани приблизителни разчети за броя на необходимия персонал при продължение и/или реформиране на наличните услуги, както и при разкриването и развитието на планираните нови услуги в рамките на Общинската стратегия.

Социалните услуги и техният капацитет по години

УСЛУГА	ГОДИНА					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ДЕЛИГИРАНИ ДЪРЖАВНИ ДЕЙНОСТИ	53	66	72	86	89	91
ДП - ОП РЧР	10	24	25	27	29	29
ДЦСХ – С. ХВОЙНА	2	1	1	1	1	1
ДЦСХ – ГР. ЧЕПЕЛАРЕ	0	0	0	4	4	4
ЛА - ОП РЧР	16	20	20	21	22	23
ПРИЕМНА ГРИЖА	0	2	3	3	3	4
СА - ОП РЧР	16	10	14	14	14	14
ЦНСТ	9	9	9	9	9	9
ЦОП	0	0	0	3	3	3
ЦСРИ	0	0	0	4	4	4
МЕСТНИ ДЕЙНОСТИ	0	0	0	2	2	2
ДСП	0	0	0	2	2	2
ВСИЧКО	53	66	72	88	91	93

8.1.1. Изграждане на административен и организационен капацитет

Специфична цел 4.1. Да се стимулира развитието на административния и организационния капацитет общинско ниво за управление на социални услуги;

Мярка 4.1.1. Обучения за изграждане на капацитет за управление на социалните услуги.

Дейност 4.1.1.1. Обучения и консултиране за изграждане на умения за ефективно управление на социални услуги в общината: 1) за инициране на интервенции/планиране на разкриването на нови услуги; 2) умения за администриране на социални услуги – като държавно делегирана дейност; 3) Умения и нагласи за контрактиране на социални услуги към външни доставчици.

Дейност 4.1.1.2. Осъществяване на поредица от базисни и надграждащи обучителни модули за ръководните екипи на социалните услуги, които целят развитие на административния и управленски капацитет, допълнителна квалификация/опит и подобряване на вътрешния мениджмънт на социалните услуги в община Чепеларе по отношение на:

- анализ на потребностите от специалисти и поддържащ персонал, дизайн/развитие на длъжностните и функционалните характеристики на персонала;
- подбор и освобождаване на персонал, ориентиране към обучение /преобучение;
- ефективно планиране на работните задачи и дейностите по предоставяне на услугите, съобразно потребностите от развитие на предлаганите социални услуги;
- въвеждане на иновативни практики за ефективна оценка на положения труд, съобразени със спецификата на различните дейности по предоставяне на социалните услуги и обвързване на възнагражденията на служителите с реалната работа по случаи за удовлетворяване на потребностите на клиентите;
- добро управление и задържане на специалисти и на помощния персонал и осигуряване на тяхното непрекъснато развитие;
- стимулиране на работата в екип и работата в разширени/мултидисциплинарни екипи.

Мярка 4.1.2. Осигуряване на необходимото ресурсно обезпечаване в общинска администрация за администрирането, управлението и развитието на социалните услуги в общината

Дейност 4.1.2.1. Осигуряване на адекватен брой служители в дирекцията, ангажирана с разкриването и управлението на социалните услуги на територията на общината.

Дейност 4.1.2.2. Осигуряване на възможности за непрекъснато обучение, обмяна на опит и добри практики, с цел развитие на капацитета на екипа в дирекцията, ангажирана с управлението на социалните услуги и на доставчиците, които да повишават компетентността на служителите за оказване на съдействие при:

- изследване на потребностите, планиране на вида и обхвата на услуги по превенция на рисковите фактори и услуги за целевите групи в риск;
- реформиране и реструктуриране или закриване на съществуващи социални услуги, в съответствие с приоритетите и мерките на настоящата стратегия;
- финансово планиране и ефективно управление на ресурсите;

- познаване и прилагане на съществуващата нормативната уредба и добрите практики за администриране и управление на социални услуги в България.

Мярка 4.1.3. Изграждане на умения на общинско ниво за усвояване на структурни фондове с цел:

- ефективно използване на възможностите за финансиране от Структурните фондове на ЕС;
- капацитет за усвояване на средства от различни национални и донорски програми.

Дейност 4.1.3.1. Обучения и информационни срещи за запознаване, разбиране и ефективно използване на възможностите на финансовите инструменти от национално финансиране и Структурните фондове на ЕС;

Дейност 4.1.3.2. Предоставяне на консултации и техническа помощ от привлечени външни експерти, които ще работят съвместно с местните партньори и чрез практика ще спомогнат за развитието на компетенциите за управление на проекти:

- ефективно изпълнение на планираните проектни дейности; добро управление на наличните ресурси; стимулиране на участието на всички заинтересовани страни;
- документиране и популяризиране на успешните практики и резултати от реализацията на проекти; дейности за осигуряване на устойчивост на промяната и др.

8.1.2. Развитие на капацитета за предоставяне на социални услуги

Специфична цел 4.2. Да се осигури подкрепа за персонала на социалните услуги за развитие на професионалната квалификация и умения в съответствие със съвременните изисквания и стандарти.

Мярка 4.2.1. Осигуряване на условия за непрекъснато обучение, обмяна на опит и споделяне на добри ефективни практики на персонала в съществуващите социални услуги.

Дейност 4.2.1.1. Организиране и провеждане на специализирани обучения и курсове за квалификация и преквалификация за персонала в съществуващите социални услуги, които да осигурят:

- Обогаляване на знанията и опита им за ефективна работа по случай, свързана с индивидуализиране на оценката на потребностите на клиента;
- осигуряване на активното участие на клиента в процеса на работата по удовлетворяване на неговите потребности, подбор на специфичните дейности, свързани с предоставянето на социалната услуга;
- умения за оценка на въздействието, документиране на добрите практики в работата по случай.
- Обогаляване на знанията и опита им за ефективна работа по случай.

Дейност 4.2.1.2. Мотивиране на млади хора за социална работа с индивиди и групи в риск чрез срещи и кампании в училищата.

Дейност 4.2.1.3. Въвеждане на практики и форми за стимулиране на ученето от собствения опит, както и на обмяната на опит между сходни социални услуги.

Дейност 4.2.1.4. Развитие и насърчаване на доброволчески практики – осигуряване на обучение, възможности за обмяна на опит и консултиране по въвеждане на практика за работа с доброволци при предоставянето на социални услуги на местно ниво.

Дейност 4.2.1.5. Подкрепа и осигуряване на равен достъп до информация, консултации и обучения на ръководния, специализирания и помощния персонал, ангажиран с предоставянето на социални услуги в общината.

Дейност 4.2.1.6. Провеждане на обучения, които да осигурят усвояване на специфични нови умения за планиране на професионалното развитие и кариерно израстване, умения за работа в екип и ефективно общуване, работа по проекти, взаимодействие с различни институции.

Мярка 4.2.2. Осигуряване на капацитет за иновативните услуги и мерки, развитие на нов тип професионални умения и опит.

Дейност 4.2.2.1. Организиране на въвеждащи и надграждащи обучения за професионалистите, които ще бъдат ангажирани със създаването и управлението на нови социални услуги, за да се придобият нов тип управленски умения и практика за:

- създаване на методологии за новите услуги; организация на работата по предоставяне на новите услуги;
- развитие на междуинституционалното сътрудничество, както и привличане на представители на заинтересованите страни - граждани, НПО и пр. в процеса на осигуряване на ефективността и качеството на новите услуги.

Дейност 4.2.2.2. Организиране на обучения за обмяна на опит и добри практики, осигуряващи развитие на професионалните компетенции за създаване и прилагане на ефективни системи за управление на човешките ресурси, които представляват съвкупност от:

- Процедури за подбор на персонал за новите услуги, съобразно предварително изяснени длъжностни и функционални характеристики за специалистите и помощния персонал, ангажиран с предоставянето на услугата;
- Дейности за привличане и развитие на специалисти, чрез стажантски програми и /или преобучение на специалисти;
- Дейности за привличане на специалисти чрез контрактиране с други доставчици на социални услуги/или с НПО, в рамките на съществуващи или новосъздадени партньорски взаимодействия на местно ниво, с цел по-ефективно и гъвкаво използване на съществуващия набор от специалисти в общината и с цел оптимизиране на разходите за високо квалифициран персонал.

Мярка 4.2.3. Въвеждане на ефективни системи на супервизия в социалните услуги.

Дейност 4.2.3.1. Провеждане на обучения, консултации и подкрепа, които да развият капацитета за осъществяване на супервизия, съобразена със спецификата на предоставяните услуги.

Дейност 4.2.3.2. Въвеждане на практиката за осъществяване на индивидуална и групова супервизия, като елемент от системата за управление на човешките ресурси и като средство за осигуряване на качество на предоставяните услуги.

8.2. Източници на финансиране на стратегията

8.2.1. Необходими средства за финансиране на социалните услуги в община Чепеларе

Таблица 1: Средства, необходими за финансиране на социалния сектор в община Чепеларе – услуги със стандарт и без стандарт за периода 2010 г. – 2015 г. (лв.)

РАЗХОДИ	ГОДИНИ					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
за издръжка	265 740.00	357 432.00	361 520.00	566 157.00	582 488.00	659 015.00
за капиталови разходи	0.00	0.00	458 000.00	109 000.00	0.00	0.00
Общо:	265 740.00	357 432.00	819 520.00	675 157.00	582 488.00	659 015.00

За развитието на нови и повишаване качеството на предлаганите вече социални услуги за периода е наложително да се направят съществени инвестиции, насочени към разширяване и подобряване, към създаване на нови елементи на социалната инфраструктура. Предвижда се средствата за тези капиталови разходи да бъдат привлечени чрез кандидатстване с проекти по Европейски и други програми.

Таблица 2: Средства за издръжка по единни разходни стандарти (ДДД и МД) за налични и нови социални услуги в община Чепеларе за периода 2010 г. – 2015 г. (лв.)

Соц. услуги	ГОДИНИ					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ДЦСХ – с. Хвойна	27520,00	13760,00	14035,20	14310,40	14723,20	15135,99
ЦНСТ – с. Павелско	108825,00	108825,00	111001,50	113178,02	116442,75	119707,46
ДЦСХ – гр. Чепеларе	0,00	0,00	0,00	35776,01	36808,00	37839,99
ЦСРИ – гр. Чепеларе	0,00	0,00	0,00	60528,01	62274,00	64019,98
ЦОП – гр. Чепеларе	0,00	0,00	0,00	121399,22	124901,10	128402,95
ДСП – гр. Чепеларе	0,00	0,00	0,00	33800,01	34775,00	35749,99
Общо:	136345,00	122585,00	125036,70	378991,67	389924,05	400856,36

Таблица 3: Средства за капиталови разходи за налични и нови социални услуги в община Чепеларе за периода 2010 г. – 2015 г. (лв.)

Соц. услуги	ГОДИНИ					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ДЦСХ – с. Хвойна	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ЦНСТ – с. Павелско	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ДЦСХ – гр. Чепеларе	0,00	0,00	195000,00	37000,00	0,00	0,00
ЦСРИ – гр. Чепеларе	0,00	0,00	218000,00	32000,00	0,00	0,00
ЦОП – гр. Чепеларе	0,00	0,00	45000,00	20000,00	0,00	0,00
ДСП – гр. Чепеларе	0,00	0,00	0,00	20000,00	0,00	0,00
Общо:	00,00	00,00	458000,00	109000,00	0,00	0,00

8.2.2. Източници на финансиране

Основен източник на финансиране за издръжката на социалните услуги в прогнозния период е републиканският бюджет. Освен това, поне през следващите 3-4 години не се очаква общината да може да заделити от собствените си приходи допълнителни средства за издръжка на държавно делегираните дейности. Местните източници главно ще се насочват към поддържането и развитието на домашния социален патронаж. При благоприятно развитие на икономическата конюнктура и след реално проведена реформа във финансовата сфера, водеща до по-голяма финансова децентрализация, в рамките на

стратегическия период може да се очаква Общината да започне да отделя бюджетни средства за подобро и разширено развитие на предоставяните като държавно делегирани социални услуги.

Финансирането на инвестициите, свързани с основния ремонт, изграждането на нови обекти за социални услуги и тяхното оборудване и обзавеждане, основно ще се осигурява от републиканския бюджет. Важен източник в това направление са средствата по оперативните програми. През 2012 г. се очаква да се разкрият нови подходящи мерки по ОП „Развитие на човешките ресурси”, в рамките на които ще може да се получи финансиране, в т.ч. и за инвестиции в сферата на социалните услуги. Отчитайки технологичното време за разработка на проектите, тяхното оценяване и утвърждаване и реалното им стартиране, възможното усвояване на такива средства може да се очаква най-реалистично през 2013 г. Наред с това към този момент ефективно ще започне усвояването на средства и по сключения нов заем между правителството и Световната банка за 40 млн. евро, от които една съществена част е предвидена за капиталови разходи.

Средствата за квалификация и преквалификация на социалните работници могат и трябва да се осигурят в необходимия размер от ОП „Развитие на човешките ресурси” и ОП „Административен капацитет”, като се подготвят проекти с подходящи обучители.

Не трябва да се пренебрегва и ролята на частния капитал. При добре организирана икономическа и социална среда една част от услугите биха могли да се поемат от стопански предприемачи, които да предоставят част от социалните услуги срещу конкретно заплащане.

9. Комуникационна програма

Важно условие за ефективното реализиране на Стратегията за развитие на социалните услуги е политиката за предоставянето на информация не само до пряко ангажираните участници, но и до по-широката общественост. Реализирането на стратегията ще се съпровожда от различни информационни мероприятия, които ще осигурят нейната публичност по време на реализацията.

9.1. Цели, задачи и методи

Целта на комуникационната програма е да популяризира сред широката общественост и заинтересованите страни ползите, положителните ефекти и резултатите от изпълнението на Общинската стратегия за развитие на социални услуги (2011 – 2015).

Конкретните задачи са:

- Да осигури подкрепа на цялата общественост по приоритетните направления, мерки и дейности, както и привличане подкрепата на всички заинтересовани страни за постигане целите на Стратегията;
- Да привлече общественото внимание и да повиши чувствителността на обществото към хората от различните уязвими групи, към техните потребности и възможности за решаване на проблемите им,
- Да популяризира принципите и посланията на Стратегия за толерантност, социална интеграция, равни права и равен достъп на всеки до възможности за развитие.

Мерки:

- Информиране на местната общност и всички заинтересовани страни за Общинската стратегия за развитие на социалните услуги;
- Популяризиране на настоящите и планираните нови социални услуги в резултат от проучените реални потребности на рисковите групи на територията на общината;

- Популяризиране на органите и институциите, екипите на местно и регионално ниво, които са ангажирани с планирането, предоставянето и финансирането на социални услуги;
- Стимулиране ангажираността на всички участници в изпълнението на Стратегията.

Целевите групи на комуникационната стратегия са:

- Органи и институции на държавната и местната власт;
- Териториални структури на държавните органи и институции;
- Неправителствени организации и граждански инициативи;
- Доставчици на социални услуги;
- Приоритетни целеви групи на Общинската стратегия за социални услуги;
- Потребители на социални услуги;
- Лидери на общественото мнение;
- Медии;
- Широката общественост.

Механизмите и подходите, които ще се прилагат при изпълнението на комуникационната програма включват:

- Създаване на устойчива информационна среда чрез ефективно използване на различни начини и форми за комуникиране и промотиране на Общинската стратегия за развитие на социални услуги: връзки с обществеността, лобизъм, социологически инструменти;
- Установяване на приемливи норми и параметри на взаимоотношения между участниците в комуникационния процес – всички заинтересовани страни от изпълнението на стратегията;
- Изграждане на адекватна и възпроизвеждаща се информационна среда чрез:
 - о Подаване на достатъчна информация в общественото пространство;
 - о Търсене на отзвук и обратна връзка от разпространената информация;
 - о Преместване на възможности за коригиращи действия;
 - о Прецизен избор на отделните информационни фрагменти и разполагането им в пространството на отделните медии с цел възходящо мултиплициране на посланията.

Основни комуникационни техники. Комуникационната програма се основава върху няколко основни форми: директна комуникация, комуникация чрез масовите медии, комуникация чрез Интернет и информационни материали и работа с партньори.

Директната комуникация цели да предостави възможност на заинтересованите страни и на широката общественост да споделят своите мнения, гледни точки и предложения в рамките на дискусии, кръгли маси и дебати. Проблемите в социалната сфера изискват непрекъснат дебат и достигане на гласа на обикновените граждани до отговорните за вземане на политическите решения. Само чрез пряк дебат и комуникация могат да бъдат координирани и хармонизирани усилията на ангажираните с различни секторни политики.

Комуникация чрез масовите медии. Важно е редовното и системно предоставяне на информация относно изпълнението на Общинската стратегия за социалните услуги.

Комуникация чрез Интернет и информационни материали. Поддържане и актуализиране на информацията за Стратегията в уебсайта на общината.

9.2 Оперативно изпълнение на комуникационната програма

За постигането на целите и реализацията на дейностите в настоящата комуникационната програма е необходимо оперативното ѝ изпълнение да се възложи на професионалист за връзки с обществеността, който да е пряко ангажиран с наблюдението и отразяването на информационните потоци, свързани с изпълнението на Стратегията.

Тази функция ще бъде изпълнявана от експерта за връзки с обществеността в общинска администрация в сътрудничество със Звеното за мониторинг и оценка.

Задачи и отговорности на експерта за връзки с обществеността в общинска администрация за реализирането на комуникационната програма.

- Участва в планирането на дейности, свързани с реализирането на целите на комуникационната програма.
- Съгласува и синхронизира своите действия с екипите на Звеното за мониторинг и оценка и популяризира актуална информация по изпълнението на Стратегията.
- Въвлича всички заинтересовани страни в информационния обмен за целите на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги чрез сътрудничество с обществеността или органи и институции, отговорни за подготовката и реализацията на информационни кампании и комуникационни материали.
- Организира брифинги, пресконференции и други информационни мероприятия за постигането на целите и дейностите на комуникационната програма.
- Следи за подаването от всички заинтересовани страни на унифицирана информация и послания в общественото пространство във връзка с изпълнението на целите на стратегията.

Дейности:

- Системно и периодично подаване на достатъчна информация в общественото пространство и прецизен избор на отделните информационни фрагменти, разполагането им в пространството на отделните медии с цел възходящо мултиплициране на посланията.
- Търсене на обратна връзка от разпространената информация и предвиждане на възможности за коригиращи действия.
- Организиране на брифинги, пресконференции, публикации в медиите за запознаване на заинтересованите страни и широката общественост с текущите дейности от Стратегията.
- Публикации на информационни материали и разпространението им в уеб-пространството за текущите дейности от Стратегията.
- Организиране на дискусии форуми с участието на представители на заинтересовани страни.
- Изработване на информационни и комуникационни материали и периодичното им актуализиране.